

EESTI METS

METSA- JA JAHIASJANDUSE KUUKIRI.

Toimetuse ja talituse:
Tallinnas, Metsade Peavalitsuse juures.
Telefonid:
Vastutav toimetaja 82-86.
Asjaajaja 12-75.
Aadress: liht- ja rahasaadetistele:
Kuukiri „EESTI METS“, Tallinn.

Tellimise hind:
Aastas Mk. 400.
Poolaastas „ 200.—
Veerandaastas „ 100.—
Üksik number 35 mk.
Väljamaale 600 marka aastas.

Kuulutuste hind:
 $\frac{1}{2}$ lehekülge Mk. 2000.—
 $\frac{1}{2}$ lehekülge „ 1000.—
 $\frac{1}{4}$ lehekülge „ 500.—
Tekstis ja kaanel 50% kättem.

Nr. 11.

November 1925.

Lahkudes peavalitsuse juhataja kohalt, loen enese kohuseks kõiki kaastöölisi, nii keskasutuses kui koh-tade peal, kes ühes minuga meie suurema ja täht-sama riigivaranduse valitsuse korpaldamise ja arene-mise töödest osa võtsid — südamest tänada ja kindlat lootust avaldada, et see edurikas ühine töö ja ühised püüded meie erialal peatselt kogu meie rahva täie usalduse ja toetuse osaliseks saavad.

Ühtlasi soovin kõikidele kaastöölisele jõudu ja püsivust algatud töö jätkamiseks ja kindlat usku selle ühise töö tagajärgedesse.

J. Rosen,

Metsade peavalitsuse juhataja.

Tallinnas, 30. septembril 1925 a.

Metsade peavalitsuse juhataja J. Rosen'i lahkumise puhul.

1. okt. s. a. lahkus J. Rosen metsade peavalitsuse juhataja kohalt omal soovil ja läks Järva ringkonna metsarevidendiks. Sel puhul lubatagu tuua tema eluloo lühike ülevaade:

Jaan Kustase poeg Rosen sündis 7. okt. 1872 a. Savi talus, Kuigatsi vallas, Tartu maakonnas. Lõpetas algkooli Võrus ja andis küpsuse eksami 1897 a. Peterburi 6. Gümnaasiumi juures ühes kodukooliõpetaja eksamiga. 1900 a. lõpetas Ebersvalde metsaakadee-

mia, Saksamaal. 1901 — 1903 a. oli metsaülemaks Redkino erametsade üle Peterburi kubermangus. 1903 — 1913 a. riigiteenistuses kui keisri kabineti metsade ja maade valitseja Altai. 1913—1917 a. riigi metsaülem Kaukaasias. 1917—1918 a. sõjaväljal Bukovinas kui metsaülem ja viimati, kui veneväed sealt taganesid, — siis II. välisehituste valitsuse Kiievi raiooni ülem. 1919 a. kui vanem spetsialist Kiievi põllutöeministeeriumi juures ja pärast Rostovis; siis inspektor ministeeriumi juures üle 3 kubermangu (Hersoni, Tauria ja Ekaterinsburgi) ja lõpuks Hersoni-Bessaraabia riigivaranduste valitsuse ülem. 1920—1921 a. pagulane Bulgaarias ja Serbias. Augustist 1920 a. kuni septembrini 1921 a. Montenegro metsade inspektor ja metsavalitsuse organiseeria. Kodumaale jõudis 13. sept. 1921 a., 1. okt. 1921 a. metsade peavalitsuse tööstusosakonna juhatajaks, 1. aprillist 1922 a. metsade peavalitsuse juhataja abi ja 25. okt. 1923 a. kuni 1. oktoobrini 1925 a. metsade peavalitsuse juhataja.

„Eesti Metsa“ toimetis ja väljaandja — Eesti Metsateenijate Ühing — loeb omaks kohuseks avaldada h-ra Rosen'ile tema lahkumise puhul südamlikku tänu „Eesti Metsale“ ülesnäidatud poolehoidu ja toetuse eest ning loodab, et tema ka omal uuel kohal meie ainukest metsa- ja jahiasjanduslist ajakirja „Eesti Metsa“ ei unusta.

„Eesti Metsa“ lugejatele ja kaastöölisele!

1. novembrist s. a. lahkus meie lehe vastutava toimetaja kohalt senine kauaegne vastutav toimetaja h-ra Netze. Lahkumise põhjuseks on h-ra Netze kohustused ametialal, mis temale vähematki võimalust ja vaba aega ei anna „Eesti Metsa“ töödele anduda. 1. nov. s. a. alates kirjutab vastutava toimetajana alla E. M. Ü. keskjuhatus esimees h-ra J. Zolk. — Vastutava toimetaja vahetus ei too mingit muudatust lehe

sisus ega sihis ja keskjuhatus loodab, et kõik senised lehe tellijad, ja kaastööliselt lehte tellimistega ja kaastöödega lendiselt toetama saavad. H-ra Netze'le, tema kauaegse vaevarikka ja tasuta töö eest avaldab Keskjuhatus südamlikku tänu ja loodab, et tema edaspidigi, kui aeg lubab, meie ettevõtet kaastöödega toetamast ära ei ütle.

E. M. Ü. Keskjuhatus.

Kirjalikud kirjused metsateenijatele.

D. Daniel.

9

Metsanduse põhjooned.

Üldiselt mõetud, korduvad head seemne aastad iga kahe aasta järele pajude, haabade, kaskede, leppade, jalajate ja lehiste juures, iga 3-4 aasta järele männide, saarte, wahtrate pärnade ja kuuskede, 4-6 aasta järele abiesi jeltide ja seedrimänni ja 6-10 aasta järele tamme juures. See wahkord pole aga alati kindel, sest seemne walmimise peale mõjuwad aastased meteoroloogilised ilmad taasa: külm ja niiste õitseag pitenab harilisi wahaeagasi, soodjad ilmad aga mõiwad neid lühendada.

Rohket seemet headel saagiaastatel annawad tammed, kuused, männid, kased, jalajad, lepad, haawad ja pajud, vähemat aga saared, wahtrad, lehised ja abiesi jeltid.

Üldiselt mõib öelda, et puud, mis kergelt seemet kannawad, ka suurema seemne produtseerimise mõimega on, nii on alaliselt seemn. rohkus kõige suurem kasel, haawal ja pajudel, nendele järgnewad männid, kuused, jalajas, waher, lehis, pärn, lepp, saar ja tamm. Kui weel arwesse wõtta, et osa kergeseemmelistest puudest ka wäheste nõudmistega pinnase suhtes on ja seemned ise tuule läbi kaugele emapuudest edasi saawad kantud, kuna näit. rasked tamme tõrud sealfamas puu lähemas ümbruses asupaika leiawad, siis on ka see asjaolu osaliselt põhjusiks, miks tammed kergemaseemneliste kuuskede eest, need aga oma soodu weel kergema kase ja haawa eest taganema peawad, kui nad ainult looduse hoolde jääwad.

Puht- ja segametsad.

On metsa eht puiestu koosseisus üks puuliik $\frac{9}{10}$ wõrra esitatud, siis kuulub ka puhtmetsa eht- puiestu alla, tõuseb aga teise eht teiste liikide lisa üle $\frac{1}{10}$, siis on tegemisi segametsaga eht- puiestuga.

Puu liigid kalduwad, kus nad looduse hoolde on jätud, segus kaswamise poole ja puhtmetsasi leiame seal, kus pinnase olud niimõrd ühekülged ehk wiletjad on, ehk seal kus eriliste eht wäheste nõuetega liigid kaswada suudawad, nii näit. pori-

maadel mustlepp, rabadel ja lehwadel, kuuwadel liiwamaadel männ jne. Seefama makjab ka kliima olude kohta: mida üheküljemaks need kujunewad, seda vähemaks jääb puuliikide arw, mis seal jäädawalt püsida suudawad ja nii näeme, et mida liigemale puu kaswupiiridele, olgu see kas põhja eht kõrguse sihis, seda vähemaks jääb puuliikide arw ja seda suurematel aladel esineb üksi puuliik, moodustades puhtmetsasi. Kus aga kliima ja pinnase olud wähegi paranewad, seal asuwad ülekaalus segametsad. Kui aga majandusmetsades wõrdlemisi laialistel aladel puhtmetsad asuwad, siis on siin põhjusiks inimese tegevus. See tegemus algas ühenduses metsa kultiveerimisega ja tema põhjusiks olid ja on praegugi järgmised asjaolud: Wõrdlemisi lihtne ja kerge kasutamise võimalus, mis ühendatud paljakraietega ja kiire metsaarendamisega, suur ja ühewäärtusline toot, mida ühewamuslijed puhtmetsad annawad. Selle juures lihtne metsa ülestõõtamine ja arwestamine, mis wähe- mat ja odawamat tööjõudu järelewaatamiseks ja juhutamiseks nõuab, kindlate juhtnõuude järele teostada lasseb ja kergele kontroleerimisele allub. Kus wilunud metsa ametnikud puuduwad ehk kus mets niimõrd wäike, et tema walitsemine erilise metsa ametniku pidamist ei õigusta, seal on sarnane süsteem otstarbekohane ja põhjendatud.

Segametsade kasutus räägib palju põhjusi, milledest juba see mõõduandjaks mõiks olla, et igal pool looduses, kus kaswutoha olud selleks soodjad, segametsad esinemad. Wõtame weel majanduslijed põhjused kaalumisele, siis leiame ka siin küllalt paremusi, mis segametsadega ühendatud. Kõige pealt tuleb arwesse wõtta pinnase seisukord. Maa, mis alaliselt, ilma waheta metsa kaswatama peab, ei tohi halweneda ja pinnase parandamise omadused on soodsamad sega- kui puhtmetsades. Mitte üksi walguendubjad puuliigid ei kaldu oma hõreda liituse tõttu puhtmetsadena pinnase halwendamise poole, ka warjutannatajad liigid

puhtmetjana esinedes mõjuvad pinnase peale halvendavalt, kuigi vastupidistel põhjustel, nimelt valguse, soojuste ja sademete tagasihoidmise läbi, mille järeldujel huumuse ümbermoodustamine takistatud ja toore huumuse tekkimine kergesti aset leiab. Segametjades on ühe kui teise halvendamise põhjustel kõige rohkem korraldatud ja tasakaal kõige parem. Ka pinnases leiduvad toitained leiavad mitmesugustes kihtides sügava- ja madaljuureliste puuliikide läbi kõige ühtlasemat kasutamist.

Segametjades on üfsikute puude arenemine, türvede laasimine ja väljakujunemine parem, sellega ühenduses ka masši produtseerimine harilikult suurem kui puhtmetjades. Et pinnas omas koosseisus ja omadustes tšegi kitsamatel aladel väga vaheldub, siis on ka metsakasvatatal mõimalus segametjas igat puuliiki temale kõige kohasema kasvatamiseks asetada, ühtlasi ka igat liiki eraldi kasutada. Nii näit. oleks segametjas, kus kasvad haavad, ja tammed kasvavad, osa kasvi ja haabu juba 30—50 aasta vanuselt mõimalik kasutada, saari 60—100 aasta vanuselt, kuna tammed 120—150 aasta vanuseni kasvama võiks jääda.

Segametjades kasvatatakse räägitud ka põhjustel, mis metsakaitsega ühenduses: Iu me murd on segametjades, kus leht- ja okaspuid vahelduvad, vähem kui puht okaspuu metjades. Samane lugu on ka tuulemurruga, kus madaljuurelistel tuulekattjad puud sügavjuureliste tuulekindlate segu tõttu suuremat vastupidamist omavad. Sedasama võiks tuulehädasuhetes velda, mis leht- ja okaspuu segametjas vähem, kui puht okasmetjades.

Insektide hädaoht väheneb segametjades selle läbi, et suur osa kahjuritest ühe puu liigi peal elutsuvad. On ühe puu peal lehed ehk okkad ära sööbub, lähemad nad üle teiste peale. See ei tee puhtmetjades neile mingit raskust, segametjades aga hakkab nute söödapuude otsimisel hulk kahjuritest nälja ehk muudel põhjustel, enne kui nad uue toiduallika leiavad.

Rülmahäda on külmahelladele puuliikidele vähem sega-, kui puhtmetjana kasvades. Sageasti ei saa küülik külma lohtudes enne üleüldse asuda, kuna kasvad nendele seal tarvilist kaitset ei anna. Ka loomulik metsaüenduse lähed nähtavasti segametjades kergemini korda kui puhtmetjades, nagu seda võrdlused puht kuuse ja kuuse-segamentsa all kinnitavad.

Rii ühelt poolt segametjad paremaid soodustusi pakuvad metsakasvatustlikes ja kasvatustlikes suhtes, siis nõuab selle vastu nende hooldamine ja ravitsemine metsakasvatustal ehk valitsejalt suuremat hoolt, vaema ja tähelepanu kui puhtmetjad. Iga puuliik nõuab erilist hooldamist, sest nende nõudmised lähewad mitmeti lahtu. Tähetakse siin ühise shablonilise eeskirja järele talitada, siis on lõputulemused halvemad kui puhtmetjades. Peremehe film peab segamentsas iga tüve tabama, ta teadmised peavad iga liigile mõimaldama kõige paremat arenemist, õige kalkulatatsioon peab otsustama, kus ja misjuugusel määratl kirmes tegemusse astuma peab, et kõige vastawamat tasakaalu saavutada.

Need raskused on osalt põhjusteks, et segametjades asutamine ja otstarbekohane hooldamine võrdlemisi vähesel määratl täitmist on leidnud, kuigi maadlud sagedasti niivõrd soodsad on, et seal hea eduga wääri- lisi segamentsasi kasvatada saaks, selle asemel, et kahtlasi külmikateid korrata ehk maa-ala vähewäärtusliste puuliikide alla jätta.

See puuliik mis segus kõige rohkemal arvul esitatud on, moodustab enamus liigi teisest liigid aga wähemus liigi. Siis aga, mis majanduslikult kõige wäärtuslikum, ja millele hooldamise töödel eesõigustatud seisukoht antakse, esineb segus pealiigina kuna teised kõrwal liigiks loetakse.

Segu on jäädam, kui kõrwalliigid kasvama jäävad pealligi kasutuse, ta on ajutine, kui need enne pealligi puistu koosseisust wälja wõetakse. Segu võib olla ühewanusline ehk mitmewanusline, kas wu järele kas üheskaswaw ehk järelekaswaw. Wümanne võib, kui ta kauemat aega peale pealligi asutatud sai, ehk loomulikul teel sinna ise asus, alusmetja ilme omada.

Tüvide jaotuse järele kujuneb segu üfsik seguks, kui segu liigid üfsikult pealligi esitajate wabel asuvad, ilma erilise korralduse; on nad aga ridadena, mitmesuguste wahetega pealligi wahetega paigutatud, siis on tegemist reasseguga, ehk kui mitu segaliigi rida

kõrvuti seisavad, riba- eht mõõs-segu. Kasvavad segapuud ühtluses salkade pealigi vahel, siis moodustavad nad salksegu. Üksik- ja salksegu on kõige ligemal looduslikele segule, nad omavad võimalust pinnase

iseäraldusi kõige paremine ära kasutada, kuid hooldamine, eriti üksiksegu on raskem kui reas-segu, viimases aga ei saa pinnase olud küllalt heasti ära kasutatud.

(Järgneb).

Mõnda Peeter I. tamme eest hoolitsemisest.

Stud. rer. for. V. Mattisen.

Tamm, see kõigi aegade metsameeste lemmik, on kahtlemata puudest üks esimene, mis ka meie maal kaitset leidis sundmääruste läbi omavoliliste raiumiste vastu. Ja seda juba aegadel, mil metsa eest veel üldiselt ei hoolitatud.

Tamm, kui heal maal kasvav puu, hävines esimesena seal, kus arenes põlluharimine. Eriti saatuslikeks kujunes tammemetsadele XVII as. algus, mil mõisamaade laiendamiseks kõige paremaid maid rookima hakati. Sel ajal õpetas Gubert¹⁾, et rookimiseks on kõige parem sarnane maa, kus tammed kasvavad, sellele järgneb künkline maa kuuskedega. Asi kujunes aga sedavõrd tõsiseks, et juba a. 1664²⁾ Rootsi valitsus sunnitud oli ära keelama riigimetsades tamme raiumise ilma erilise loata. Maa pärisomanikud võisid metsi vabalt kasutada, kuid iga tamme või mõne muu viljakandja puu raiumisel pidi raiuja kaks uut puud asemele istutama ja nende eest hoolitsema (viljakandjateks puudeks loeti peale tamme veel pöök, õunapuu, pihlakas ja toomingas).

Baltimere maade Vene valitsuse alla sattumisel omandasid mõisnikud uuesti õiguse metsadega enda hääksarvamise järele talitada. Hoolimata sellest, keelas Peeter I. korduvate sundmäärustega (a. 1703, 1704, 1717 ja 1718) tamme raiumise, kaitstes sel kombel riigi

huvisid, sest tammesid vajas ta laevade ehitamiseks. Nimetatud sundmääruste alla kuulusid ka kõik erametsad.

Mõndagi iseloomustavat Peeter I. hoolest tammemetsade vastu leidub raamatust „Дѣянiя Петра Великаго“ часть VI. Москва 1788. lhk. 100—104, milles kirjeldatakse tema tegevust a. 1712.

Nagu sealt selgub, polnud ta mitte ükski Baltimail asuvate tamme metsade pärast mures, mis olid hädatarvilikud Tallinna, Paldiski ja Kroonlinna sadamate ja laevatehaste asutamisel. Ka kaugemad Volga, Oka ja teiste jõgede kallastel asuvad metsad, eriti tamme, lasi tema 1712 a. läbiuurida ja üleskirjutada Kudrjätsov'i ja Nestrov'i poolt. Peeter I ise pühendas samal kevadel mitmed tunnid tamme tõrude istutamiseks enda käega Peterburi ümbrusesse, kus neist sirgunud tammesi veel praegugi mitmel pool leidub.

Toon siinkohal tsitaadi eelmainitud raamatust: „Valitsejal oli suur huvi merēsõidu ja laevaehituse vastu, seega on siis seletatav tema suur hool tamme metsade eest, seda enam, et loodus viimastega eriti kehvalt oli varustanud neid maid, kuhu Suur Venemaa laevastiku rajaja oli sunnitud aluse panema laevatehastele. Asutades uue linna Neeva jõe kaldale, valis ta eestkätt sakslas-test metsa järelevaatajaid (лѣсные смотрители), kellel oli ülesandeks tervel Ingermaal ja Novgorodi kubermangus järelevaadata metsi ja äramärkida tammesid. Ehk küll siin puhtad tamme metsad, nagu neid leida võib kaugetes lõuna maades, s. o. Ukrainas, Dooni ja Volga jõgede ääres, eriti aga Kaasani

1) Gubert: „Strateguna oeconomicum od. Acker-Studekt“ 1645 a.

2) O. Daniel'i peetud referaadi järele I. Eesti Metsateadlaste päeval 5. jaanuaril 1923. Tartus.

kubermangus, puudusid, siiski leidusid ka siin mõned tammed aupaklikus jämeduses ja suuruses. Seepeale andis ta määruse, millega kõva karistuse ähvardusel kõigil, isegi mõisnikkudel, ärakeelati enda maaalal tammemetsa raiumine ilma Admiraliteedi Kolleegiumi (Адмиралтейской Коллеги) teadmata ja metsa järelevaataja loata.

Ise tammede hoidmises eeskujuga andes, lasi ta kaks Kroonlinnas leiduvat vana tamme ümbritseda aiaga ja nende lähedale asetada ümariku laua ja pingid. Suvel Kroonlinna sõites, viibis ta heameelega mitmed tunnid nende puude varjus sealses väikeses pealikute ja laevaehitajate ringis ja kõneles neist puudest sagedasti: „Ah kui meil siin ja ümbruskonnas leiduks niigipalju tammemetsa, kui neil on lehti ja tõrusid!“ Mere randa Kroonlinna ja Peterhofi kohal istutas Valitseja väikse tamme metsa, asutas sinna rahva-aija ja nimetas selle tamme auks „Dubki“. Paljuid laevaehitajaid ja mereväe ohvitseere, kes Tema Majesteedi meelehääks istutasid endi aedadesse Peterburis tammesid, tänas ta esimesel kokkusaamisel kõikide juuresolekul. Endale valis ta väljaspool linna, Peterhofi tee ääres 200 sammu pikkuse ja 50 sammu laiuse maaala tammede istutamiseks,

mis siinsetes kliimaatilistes tingimustes kasvab küll aeglaselt, kuid siiski kaunis hästi, ja mõned neist on praegu juba 2—3 sülla pikkused. Selle koha lasi ta ümbritseda aiaga ja kinnitada sellele käsikirjalise määruse, milles kõva karistuse ähvardusel ärakeelati neid taimi rikkuda. Mõni aasta hiljem, kui puud olid sirgunud juba inimese pikkuseks peatas ta kord sealt mööda sõites, et neid vaadata: omaks suureks kurvastuseks leidis ta hulk oksid ja lehti maha pillutud olevat, mille üle ta vihasas seda enam et selle põhjuseks, nagu märgata võis, ei olnud mitte tuul, vaid ulakus ja kuritahtlikkus.

Linna jõudes kutsus ta viibinata kindral politseimeistri enda juure ja käskis väljapanna salajase valveposti läheduses olevasse metsa, kes pidi valjult tammikut valvama. Mõne päeva pärast märgati tervet salka joobnuid, enamasti härraseid, kes mööda minnes ronisid üle aia ja murdes oksid, sidusid lehtedest kimbukesi, mis siis kinnitati kübaratele. Nad võeti kinni, toodi politseisse ja said turul avalikult vitsu. Eelmisel päeval teatati sellest trummi põrinaga, et igast majast keegi oleks tingimata tammede rikkujate karistuse pealtnägijaks.“

Breijimaa alam-metsaametnikkude ettevalmistus.

R. F. W-g.

Meil teostub varsti kauaaegne metsameeste soov — algab tugenust metsnikkude kool.

Õõib olla ei ole siis eht ka huvitujeta sel puhul tutvuneda metsnikkude ettevalmistamisega mujal.

Breijimaal said varemalt kõik metsaalamametnikud sõjaväelise ettevalmistuse: peale 2-aastast eelpraktikumil viibimist metskonnas oli tarvis 1-aastane metsakool lõpetada ja peale selle 3-aast. erisõjaväe osas — n. n. Jägerbataljonis teenida. Jägerbataljonist nimetati otsekohe metskonda, kuid 9—12 a. loeti veel sõja

wäetecnistuses ja selle aja kestmusel ei võidud metsa teenistusest lahkuda.

Ilmasõja läbi muutusid olud põhjalikult ning metsnikkude ettevalmistus tuli uuele alusele rajada.

Endistest Saksimaa osadest, mis Poola ja Prantsusimaa külge liideti, wabanes juur arw metsnikke, kes sõjemaale rändasid, et uut kohta saada. Tehtis alamametnikkude rohkus ning et seda wähenhada, oli „metsniku kandidaatide“ wastuwõtmine 5 aasta kestmusel faktestatud, et selle aja jooksul normaalfet oluforda luua.

Müüd on aga kawatsetud mis „kandidaate“ vastu võtta 1/X i. a.

Baljud leiavad selle tõttu võimalust metsateeni tusse astuda ja ka riik saab misjallaliski alamametnikke, kelle ümberpaigutamise vähemate raskustega seotud.

Mõnelt poolt avaldakse siiski tõsiarvust, et see samm veel vara on ette võetud, olgugi et selles asjas tungivaid soovisi ka rahvaelitsuses eite toodi.

Kartust avaldada annab põhjust just see kurb olukord, et kohadele kandideerijate arv nii suureks kasvab, et kindel alaline metsniku koht mõnikord vast 50 aasta vanaduses kätte saadi, kui paremad eluaastad ja tööhõud juba möödas.

Vastuvõtmise tingimised on muudetud ja mõnesugused uuendused sisse võetud.

Vastuvõtta tahetakse järene arv kandidaate, et peale riigi ka kogufondade metsjade tarvidus metsametnikkudes (Förster'id) kaetud jaaks. Sellega on ühtlasi riigil võimalik teatavat valikut teha, teataval viisil õhutada see ka kandidaatide endid — rohkem püüdma ja hoolisamini õppima.

Nastane Preiſimaa tarvidus riigimetsades on arvatud 110 inimest; iga aasta kawatsetakse aga 150 inim. vastu võtta ja 7 aasta kestmisel on võimalik tarvilist valikut teha.

Riigiteenistusse mitte-sattumisel oleks võimalik kogufondade ehk erametsades teenistust leida.

Need ülejäänud ei tarvitse muudugi kõlbmatud olla metsateenistusse jaoks, sest 7 aasta kestmisel on ikka niikaugele kõit jõudnud, et metsniku kohuseid täita suudavad. Pealegi kogufondline teenistus patub praegugi juba kohati teatavaid paremusi riigi teenistusega võrreldes, nii et jüma ka paremad jõud saavad minema.

Terve õppimise aeg on järeneft jaotatud: esimest 7 kuud oleks praktiline õpeaeg mõne metsniku juures, siis järgmised 5 kuud — õpeaeg metsajälema juures; edasi üks aasta metsa-koolis ning siis 5 aastat tegelikku praktikat metsniku abilijena (Förstgehilfe).

Terve õpeaja kestmisel korraldatakse 2 eksami: esimene — peale metsakooli lõpetamist, teine — peale 5 aastast praktika aega.

Jga metsniku ameti peale kandideerijalt nõutakse peale terve tehaehituse n. n. „kooli“ lõpetamist (tegelikult 5 kl. güm-

naasiumi ehk 4 kl. realkooli ehk põllutöö-kooli). Võimalus on aga ka teistel kandidaaterida, kui nad „kooli“ ulatuses teadmisi omandavad, mille kindlaksteemijeks eriline komisjon moodustatakse.

See asjaolu, et müüdest peale ühise hariduslike tajapinnaga isikuid hakatakse vastu võtma, võimaldab muudugi paremini ka edaspidist koolitööd ning õpepraktikumi korraldada

Waremalt oli mitmesugune ettevalmistus juures tahtist jaks pärastises töös, nõudes täiendavat üldainete läbivõtmist metsakoolis.

Jga metsniku kandidaat annab allkirja, et temal mingit õigust ei ole nõuda riigi teenistusse vastu võetud jaada.

See nõudmine on jellepärast sisse võetud, et riigivalitsus mitte seotud ei oleks, kui pärast selgiks, et isik ei ole mingil põhjusel küllalt vastuvõetav riigi metsateenistusse.

Vastu võetate mitte nooremaid, kui 17 aast. Järelkult lõpetatakse aga n. n. „kooli“ 16 aast., nii et üks aasta vahe peal jääks justkui täitmata; jellepärast soovitatkse, et võiks koge pärast kooli lõpetamist metsniku õpeaega alustada, selleks oleks aimult tarvilik ejalgjet eelõpeaega — eelpraktikumi metsas — 1/2 kuni 1 aasta võrra piteendada.

Metskonnad, kus praktikumil ollakse, peavad maafondade metjavalkitjuse pooli erilise hoolega väljavõetud olema: mitmetesiste puiestitundega metskonnad, kus ka metjavälem vastavate pedagoogiliste võimistega oleks.

Vastuvõtmise tingimistest rõhutatakse, et õpilane koidide metjavõõdega — kultuuride, metjaraiumiste, teetegemiste jne. — tutvumema peab, selle juures töötades lihtsa metjavõõlisena.

Selles nähtakse juurt kahju, et waremalt ettevalmistuse ajal iseiseisva töö peale nii juurt rõhtu ei pandud.

Viimasel ajal on kohati praegu ka kõrgemate metjavõõlide sisseastujatelt (kes müüd üks aasta, enne sisseastumist akadeemiasse ehk ülikooli, metskonnas peavad töötama) hakatud nõudma, et nad tegelisel kait metjavõõd läbi teeks.

Koolis viibimise ajal on õpilaste jaoks internaat ja ühisööit korraldatud.

Peale metsakooli lõpetamist jaadetakse lõpetajad esialgu 3 kuuks politsei kooli.

Sellega tahetakse peale teoreetilise seaduste tundmise ja tegeliku seaduste käitamiseiga kivitöödega mõitluses tutvustada, mis tulemal metsnikul kui metsa politseiametnikul väga tähtis on.

Peale 5-aastast praktikumi metsniku abilise (Forstgehilfe) on nagu tähendatud teine eksam, mille järele isikud, kes rahuldavalt lõpetanud seast väljamalitud, riigiteenistusse võetakse.

Kõrgemate seente ja puude vahelorrast.

Prof. G. Fischeri järele. R. F. W.-g.

Wanast ajast on tuttav asjaolu, et paljud kõrgemad seened metsas ainult ühiselt teatavate puuseltidega ettetulevad.

Juba roomlased kasutasid trüfflide ülesotsumiseks kohti, kus kasvab põõsas *Cistus tuberaria*.

Ka praegu on teada, et trüfflid peaaegjalikult teatavate puude all ettetulevad: iseäranis tamme, *Carpinus*'e ja pöõgi all.

Peale trüfflide eelistavad ka mõned kübarseened teatawaid puuliike, milledega ainult koos kasvavad. Sarnaste kübarseente hulka kuulub seen *Boletus elegans*, mis ainult lehisega koos kasvab: Rootsis enne lehise siisetoomist ei tuntud ka seda seent.

Sarnased nähtused — seente ja puude ühes asuohas ette tulemine — võimaldavad arvata, et teatawad kübarseened, võib olla, puude parasitidena esinevad. Seda arwas Boudier juba 1876 a., kui ta tähele pani, et trüffli-seene läheduses asuvad puu juured õhukese seenkoe (mitseliumi) kattega ületõmmatud ning osalt väljasurnud olid.

Frank oli esimene, kes selle nähtuse põhjaliku uurimise alla võttis. 1885 aast. leidis ta, et teatawate puuliikide, iseäranis kausviljaliste (*Cupuli ferae*) perekonnast, juurtekawa viimastes peenemates harudes seenkoeaga kaetud on ning tuli arwamisele, et need puud enmast mitte iseseiswalt ei toida, waid seenkude puule toitmise juures abiks on ja siin meil sümbioosi nähtusega tegemist on. Terwe see juurte ja seenkoe ühendus sai tema poolt mikoritsa'ks — seenjuurteks — nimetatud.

Kuid puud ei ole ainukesed taimed, mille juurtega seen koos elab. Järgnevad uurimised tegid awalitult terwe rea uusi sarnaseid nähtusi. Seal juures selgus, et see

seenkoe kooselamine peente juurtega mitte ühesugust ilmet ei kama: ühel juhtumisel seenkude ümbritseb tiheda wõrguga juuri ehk tungib koguni juure-rakkude wahale s. o. „wäline“ (ektotrophne) mikoritsa; teisel juhtumisel tungivad seenkoe niidid rakkude siseruumi s. o. „sisemine“ (endotrophne) mikoritsa. Esimene mikoritsa tuleb peaaegjalikult puude juures ette, kuid terawat piiri mõlemate wahel on raske tõmmata.

Mikoritsa küsimuse uurimisel pakub huwi selgusele jõuda:

1) misjugused seened tekitavad sarnast nähtust ja 2) misjugune füsioloogiline tähtsus puule on mikoritsa tekkimisel.

Senini oli „sisemise“ mikoritsa uurimine rohkem käitamist leidnud. Sarnast seenkudet eraldada ja kuni eoste (kondiidium'ide) tekkimiseni „puhtas kultuuris“ kasvatada, kuid seene liigi arwamamine oli siiski weel raskendatud, sest wiljakeha „puhtas kultuuris“ ei tekinud.

Tähtsam uurimiste tulemus seisis aga selles, et paljude kápaliste (*Orchidaceae*) liikide seemne idanemine seisma jäi, kui nad seenkoeft wabastati; mõnedel sündis küll idanemine, kuid noore taimne kasvamine jäi seisma seni, kui seene arenemine takistatud oli.

Juba sellest selgus, et mõnede taimede jaoks mikoritsa tekkimine paratamata tarwidus on ja et siin tõesti mõlemile poolele kasuliku kooselamisega — sümbioosiga — meil tegemist on.

Misjugune osa selle juures seenel, selle kohta on wága mitmesugusi arwamisi awalatud, kuid küsimus on tänini lahktine.

Tähtis edusamm mikoritsa uurimise juhtes on Rootsi teadlase Melin'i poolt tehtud, kes kuuse, männi, lehise, kase ja haawa mikoritsa ehitust, seeneliiki ja mikoritsa tähtsust puule ja seenele on katsumud selgitada.

Waremalts olid arvamisel, et puudel ainult „väline“ mitoritsa ette tuleb. Melin leidis aga, et ka puudel seeneniidid, kuigi mõnikord ainult üksikud, juurte rakkude siseruumi tungivad, — nii et ka puudel siseruumine mitoritsa ette tuleb.

Huvitavam osa Melini uurimistest seisib seene kindlaks tegemises. Temal õnnestas kuuse ja männi mitoritsa juures seent eraldada ning kunstlike toitmise läbi edasi arendada. Seentude kasvis, kuigi pikaldaselt. Seentest vabab kuuse ja männi taimed — kunstlikult kasvatatud seentüvega kookupuutudes, sünnitavad mitoritsa. Siiski seene liiki ei saanud kindlaks teha, sest viljatehasti ei tekinud.

Sellepärast tuli selleks teist teed otsida. On teada, et mõned seened ainult teatavate puudega üheskoos kasvavad. Melin tegi katset esiteks seenega — *Boletus elegans*: õige noored seene-kübarad said väikesteks osadeks jaotatud ja vastavale toitmise pinnale asetatud. Sellest osakesest tekkis seentude, mis aga väga pikaldaselt kasvis ning viljatehasti ei sünnitanud. Sarnased seentekultuurid paigutatud kokku aga lehise idutaimedega, mis puhtas liivas toidulahu abil olid üleskasvatatud, andsid $2\frac{1}{2}$ kuu pärast väga tugeva seenfoe ning terve lehise juurtekava oli seeneniididega läbisetatud: oli tekinud sarnasugune mitoritsa, nagu see vabas looduses lehise juurtele ette tuleb. Sellega oli tõestatud, et *Boletus elegans*'i abil lehise juures mitoritsa tekib.

Edasi oli huvitavam selgitada, kas *Boletus elegans* ainult lehise juurtele mitoritsat sünnitab või võib seda ka teistel olaspuudel välja kutsuda. Olid selleks katsed kuuse ja männiga tehtud — ning mõlemil korral tübilist mitoritsat ei tekinud. Nii siis tuli otsustada, et *Boletus elegans* ainult lehise juures mitoritsat sünnitab. Vastupidiselt selgus aga, et ka teiste seente abil lehise mitoritsa tekkida võib. Sarnaselt uurimise teel sai kindlaks tehtud, et männi mitoritsa't tekitab peaaegjalikult *Boletus luteus*, kuid ka teised *Boletuse* liigid. Kase

ja haava peal mitoritsa tekib peaaegjalikult *Boletus scaber*, *B. rufus* ja *B. edulis*'e läbi.

Kookuvõttes võib tähendada, et on olemas seene liike, nagu *Boletus elegans*, mis ainult teatava puujelliga koos edeneb, teised selle vastu võivad okas- ja ka lehtpuuga koos ettetulla ning mitoritsat sünnitada; ühtlasi — ühe puu juures võivad mitmed seened mitoritsat sünnitada.

Misjulgune vahetord on siis puu ja seente vahel mitoritsa tekkimisel.

Juba Frank tõendas, et mitoritsa sümbioosi nähtus on: asjaolu mis klapaliste sisetise mitoritsa kohta ka tõendatud.

Melini uurimistest selgub kõige pealt, et seen kooselust puujuurtega kasi saab, sest kõik seene kultuurid hakkasid edukalt arenema peale puujuurtega kookupuutumist.

Misjammuti viljatehaste tekkimine on võimalik ainult ühenduses mitoritsa tekkimisega. Nii siis seentele on mitoritsa arenemine tähtsa tarvilik. Kuidas on aga lugu puuga?

Katsed on näitanud, et puujseenete idanemine sünnib ilma seenteta ka üsna hästi; ka on okas- ja lehtpuud kuni 25-a. vanaduseni ilma mitoritsa tekkimiseta väga hästi arenenud (Nobbe katsed). Nii et puudele seentega kooselu ilmtingimata ei paista tarvilik olemat. Sellest võiks oleti järeldada juba, et mitoritsas seened puude parasiitidena esinevad.

Melin selle vastu tõendab aga, et juurte rakkudesse tunginud seeneniididised toidutaimete vahetusest osa võtavad, ning väidab, et teatavates tingimistes puud seentega kooselades paremini arenavad, kui ilma nendeta; nimelt teatavatel maapindadel on mitoritsa tekkimine tarvilik, sest siis võida puud paremini areneda ehk üldse kasvada, kuna muudu see võimalus puududa. Teiste sõnadega, mitoritsa tekkimise läbi tungib mets sarnasele maapinnale, kus ta muudu areneda ei saaks.

Jgatahes, puude mitoritsa küsimuses on veel palju tumbledat, mis selgitust vajab ning uurimist ootab.

Kodumaa lindude kaitsest.

M. Särms.

On kindel, et kodumaa maastikku kõige juurepäralisemalt ning silmapaistvamalt selles elutsevad mitmesajased linnukujud elustavad. Kas viibime metsas või aajal, järvel või merel — igalpool on linnud need elavad olemused, kes oma kauri välimusega maastiku ilu ülendavad ja helirikka hääliksemisega loodust elustavad. Nende paljuhääleline enam-vähem kõlav laulumäng pakub meie kõrvadele mõnust lõbu, kõrges õhus hõljuv linnu lennukuju rõõmustab meie silmi, vaikselt weekogul ujuv lind annab sellele elu — surmud oleks kodumaa maastik, kui seda mitte lõbus linnuhulk ei elustaks.

Sügisel näeme kahetsusega suuremat osa neist meilt lahkuvat: kowadel aga wotame igatsusega rändlindude, kowade kuulutajate ilmuist.

Kowadel, oma põliste pesitamiskohtadele ilmudes, wotab paljud linnud raske pettumus — kodune eluala on täielikult tundmataks muutunud, laialdase metsa asemel, kus hiiglapuud oma jalelaid tüved wõimukalt sinawa taewa poole sirutafid, haigutab paljas ning lage maa-ala wastu. Kadunud on kõik puud ning põõsad mis neile kaitset, toitu ja pesitamismõimalust pakkufid! Elamiskoht on elamiseks täielikult kõlbmatuks muutunud. Lindudele ei jää muid üle, kui lahkuda ja uut, sood amaid elamismõimalusi pakkumat ajukohta otsida. Aga kui raske on neid näid, kus kultuur imekiiresti edeneb leida; paljud ei leia neid endise elamiskoha ümbruses enam üleüldse! Aga mitte üksi metsjade laastamine ei kitsenda lindude elamist ning ei häwita nende koosseisu mitmesidust, waid juba üffitute suuremate, wane mate või õõnate puude maharaimisega häwitatakse paljude lindude pesitamismõimalusi. Selle tõttu on suuremates puuõõnustes pesitaw juwiraag (*Coracias garrula*) paljudest kohtadest, kus ta enim elutseb, kadunud. Kõik meil piiratud arvul elutsewad lottad, nagu kaljukottas (*Aquila chrysaetos*), merikottas (*Haliaetus albicilla*), kornakottas (*Aquila pomarina*) ning madukottas (*Circaetus gallicus*) ehitawad oma pesa kõrgete puude latwa ning tarwitawad

üht ja sama pesa kümneid aastaid pesitamiseks. Rairutakse nende pesitamispuu maha, ehitawad nad wäga harwa samasse ajukohta uue pesa, enamasti kaowad nad jäädawalt. Aga mitte üksi metsjade laastamine ei sunni paljud linnud omi põliseid elamiskohte maha jätma, waid ka paljud kultuurtegurid mõjuwad jaks kaaja. Teatawasti iseloomustawad kindlaid maastikutüüpe neile kohanenud linnuliigid. Soodes tegutsewad kõisugu foolinnud, nagu kiwitaja (*Vanellus-vanellus*), kowitaja (*Numenius arquatus*), rohukurwits (*Capella media*), titutaja (*Cap. gallinago*) ja mõned teised. Weekogudel ning neid ümbritsewas taimestikis elutsewad rohked pardid, järwelaur (*Colymbus arcticus*), pätid (*Podiceps*), wefikand (*Fulica atra*), tiigitanad (*Gallinula chloropus*) ning paljud teised linnud. Mererannikul ning jaartel pesitawad rohkel arwul kajafad (*Larus*), tiirud (*Sterna*), partlased (*Anatidae*), koolad (*Mergus*), meriharakas (*Haematopus ostralegus*), liiwariit (*Charadrius hiaticula*), punajalg-tilder (*Tringa calidris*) ja teiste liikide ehitajad. Arusaadaw on, et soode luimaksilaskmine ja nende muutmine heinamaaks, jõgede jooksu reguleerimine wõi teiste kultuuri tõstmiseks tehtud tööde tagajärg saatuslikult linnukogu koosseisu pääle mõjub — neilt pesitamismõimaluse rööwib. Riisuguse nähtusega tuleb meil leppida, sest majanduslikud huwid peawad igalpool esimesel kohal seisma. Omneks leidub aga kodumaal weel palju kohte, mida kultuur riipea ei puuduta, kus linnu elu algollus edeneda võib. Meie ülesanne on korraldusi teha, et linnud sääl rahulikult elutseda ning sigineda saaksid.

Wimasele sihile wiivad meid kolm, kõr wuti käimat teed. Esimene on otstarbekohane looduskaitse seadus, mis loodust mõtteta häwitamise eest kaitseb. Teine mis kowitawaid tagajärgi annaks, oleks koolides õppiwale noorsoole looduskaitse tähtsuse igakülgne walgustamine; ühtlasi tuleks koolis isearalisk rohku kodumaa loobuse käsitamise pääle panna. Kuinasti süstemaatiliselt tuleks täiesti loobuda; õpetaja peaks selgitama

looduse ehitajate vahelkorda nii oma vahel kui ka ümbritseva loodusega. Glawal kõnel tuleks õpilasi looduse imemäart huvitavate ja mitmekesiste eluavalbustega tutvustada. Kuiv käsitlemine surmab noores hinges huvi looduse vastu, kuna looduse kihava elu elav ettekanne jäädavaid kodumaa looduse harvustajaid kasvataks. Kolmas tee on vähemate või suuremate looduse kaitsekohtade, nõnda nimetatud refermaatide ajutamine.

Suurel rahvuslikul looduspargil on ainult sel korral tähtsus, kui selle maaala õige suur on ning selles mitmekesised maastiku tüübid esitatud on. Meie omale sarnast toredusasja, mille ülevalpidamine juuri summasid nõuaks, lubada ei või. Suuremaid loodusparke leidub ainult neis riikides, kus laialdasel kõlbmata maa alad seisavad, näituseks Põhja-Ameerikas, Rootsis ja Briti Ida-Aafrikas. Teistes kultuurriikides on

Hauduja haht (Somateria mollissima) Waiika-saartel.

looduskaitse otstarbeks enamasti piiratud ulatusega maa alad referveeritud, aga ka Põhja-Ameerikas leidub päälle loodusparkide väga palju vähemaid referwaate, kus teatawad loomad, eriti linnud, jäädusliku kaitset leiavad. Tseenesest mõistetam on, et sarnaseid kaitsekohti mitte hää õnne päälle asutada ei tohi, neis peavad eeldused loomade signemiseks antud olema. Enne kaitsekohta ajutamist tuleb kindlaks teha, kas valitud maaalal vastavad omadused on, mis seda kaitsekohta mõistes soovitada võivad; ühtlasi peame põhjusti uurima, mis loomastiku koosseisu sääl vähendanud on. Ei ole maaalal iseloomu kultuur muutunud, tuleb loomade kadumist pääasjalikult inimese tagakiusamise arvesse panna. Kusjag näituseks lunde nende pesitsemise kohtadel inime taga, lõhub nende pesi või röövib nende mune, saab neil wii-

himine sarnases kohas vastumeelseks ning nad lahtuvad jäädawalt, olgugi et elamistingimised muudu kõige soodsamad on. Kõige enam kannatavad inimese tagakiusamise all kõik mererannikul ning saartel koloniidena pesitsewad mere- ning rannalinnud, nagu kajakad, tiirud, mõned pardid ja teised. Rannaelanikud — enamasti poisitsed ning kalamehed — otjivad lindude haude ajal kindlasti kõik pesad üles ning koguwad neis leiduwad munad. Selle tõttu on pea kõik meie mereäärred üpris waejeks lindude poolest muutunud. Wõetakse need haudealad kaitse alla, asuwad sinna pea need paarid pesitsema ning lindude armuline koosseis kasvab lühikese aja jooksul jälle wõimulalt. Näituseks peitjesid kümmed aastad tagasi Saaremaa loode rannas Waiika-saartel ainult mõned hahtad (Somateria mollissima, Eide-

rente), sest saadik kui Wilfandi tuletorni ülem h-ra M. Thom need saared oma kaitse alla võttis on nende lindude koosseis iga aastaga röömnustavalt kasvanud; mõõdunud aastal ulatas pesitavate hahkade arv kuni 300. Niisama nagu hahkade, on ka teiste neil jaartel pesitavate lindude, iseäranis kajakate ja tiirude, koosseis võimukalt paisunud. Pääle Waika-jaarte kaitsekoha, mis nüüd ülikooli Kuusnõmme bioloogiaajama asitujena wiljakalt töötab, asub Saaremaal veel teine tähtis refervaat kodumaa piirides — Kuressaare linnavalitsuse poolt asutatud kaitsekohat Sümulahe: Wiirases refervaadis asub kõige arwurikkam naerikajakate (*Larus ridibundus*) kolonii Gestis; kase ujuva saarekese pääl peitub jään mitu tuhat lindu; peja asub peja kõrval ning nad katavad pidewalt saarekese fogu maa-ala. Saarte kohal hõljuvad õhus nagu hüigla lumehelbed, tuhanded lumivalged kajakate kujud, kuma teised tuhanded, pejade pääl istudes, lilleõitena taimestikust välja paistavad. Selles lahes peitub ka ainuke kodumaa piirides elutsen punanoff-luige (*Cygnus olor*) paar, ühtlasi on siin jelle luige kõige põhjapoolsen pesitsemiskohat Euroopas.

Lõht asjaolu ei tuleks aga niisuguste kaitsekohade arutamisel mitte ära unustada: neid ei tohi mitte läielikult iseenele hoolde jätta, nende elutsenute loomade koosseisu tuleb teataval määral reguleerida, muudu võib juhtuda et mõnede liikide esindajad ülemäära jiginemad ning jelle tõlku aja jooksul teised liigid jäält välja tõrjuvad.

Tuleb otustada misuguseid linde looduskaitsse mõtte määrangus kaitssta tuleb. Sümulahtset liigitakse üldisumukaitses ning erilismukaitses. Esimese pääülesanne on nõndanimetatud kasulikkude lindude eest hoolitsemine, näiteks laululindude pesitamismõimaluste muretsemine, nende taline toimine j. n. e. Erilismukaitsse ülesanne on kodumaa fannast kaduwate lindude registreerimine, otstarbekohaste korraldustega nende kadumise taistamine aga ühtlasi ka linnuühingute, kes kindlalt maastikku üseloomustavad, alalhoidmine. Mõnult erilismukaitsse kuulub looduskaitsse tegemispirefonda.

Waatame nüüd ühikasjalisemalt, kui palju kodumaa fannas sarnaseid linde leidub, kes looduse mälestusmärkidenä sibiindlalt kaitset wajawad.

Iseäranis järjekindlalt kaowad kodumaa piiridest suuremad linnuliigid. Mälalpool juhtisim juba tähelepauu kottade koosseisu arwulise kaharemise pääle, aga pääle nende leidub weel palju teisi linde, kes kodumaal kadumisel on, wõi nii wähesel armul meil pesitsemad, et nende pääle kui looduse mälestusmärkide pääle waadata tuleb. Walge toonekurg (*Ciconia ciconia*) on miimafel ajal õige haruldaseks jäänud; must toonekurg (*Ciconia nigra*) pesitseb ainult mõne paarina kodumaa suuremates metsades. Merikajakata (*Larus marinus*) ja tõmmukajakata (*L. fuscus*) ainjad pesitamiskohad asuwad Waika-jaartel, esimesest liigist pesitas mõõdunud aastal 3 ning teisest umbes 20 paari neil jaartel. Ennem pesitas Lääne-mere jaartel wähesel armul hõbekajakata (*L. argentatus*), praegu vähaste jeda ilusat kajakat ainult läbirändamisel. Mõharuldane haude-lind on rööwtiir (*Sterna tschegrava*), keda harwa Saaremaa rannikul tähele paumakse ning metsikul kaljusaaarel jäält pesitseb. Quiklastest elutses ainult üks paar punanoff-luige*) kodumaa piirides Saaremaal. Paha ainjad haudealad asuwad Waika-jaartel ning Saaremaa loode rannas, enim pesitkes see lind Ratri-jaartel, jäält on ta aga juba ammu kadunud. Mannermaa suuremate meefogude läheduses elutsenwad harwa üffitud kalakure (*Ardea cinerea*) paarid ja mõnel suuremal järwel tegutses haruldaseks jäänud järwelaur (*Colymbus arcticus*). Jga aastaga hõreneb siinraagu (*Coracias garrula*) ja paljude öökullide koosseis, haruldane ilme on jõgede kaldal elutsen jäällind (*Alcedo ispida*). Mõnikümmed aastat tagasi pesitkes Kuusnõmme Lauri-jaarel imelik naaskel-noff (*Recurvirostra avocetta*), praegu on ta Gestis piiridest täiesti kadunud. Kõikide ülalnimetatud ja mõnede teiste lindude kaitses tuleks meil korraldusi teha.

Laiendada tuleks ka kaitsekohade wõrk; kase praegu Saaremaal olewa kaitsealaga ei saa leppida, neid wõiks terme rida suure asutada. Selles juhtes tuleb meie Põllutõministeeriumi sanmu, kes ülikooli walitsuse sellekohase ettepaneku pääle Saaremaa loode-tipul asuwa Harilainu poolsaare ülikooli

*) Läänawu kewadel olewat üks Kuressaare kätt ning sellekonnategelane selle paari emalimma mahastanud!

Kuulsõnne bioloogijaamale looduskaitsja alaks üle andis, kõigiti termitada. Kodumaa meri on saarte poolest üpris rikas, paljudel neist ei ole vähematti majanduslikku tähtsust, ainult kalurid külastavad neid ning korjavad sääl handeliindude mune. Nii mõnigi neist saartest võiks looduskaitsja lohaks kindlustatud saada ning pea tähtsaks sääl linnu-elu meele lõpsakale õitsemisjale.

Neis kohtades tutvuneks õppim noorsugu kodumaa looduse kihawa eluga, lahundes omandaks jäädamaid mälestusi kodumaa looduse toredusest, ihust ning mitmekesidusest.

Nüüdaja kultuurilm ei hinda ühe rahma kultuurilist tasapinda mitte üksi majanduslikkude väärtuste põhjal, ka selle rahma eetilised püüded ning saavutused on sama õtustandmad.

Krobitja krooksumine (quorren).

A. G. Nušjow.

(Järg).

Seft ajast pääle, kui ma aastal 1921 tundma õppisin Urwid Knöppeli artiklit, olen uurinud anatoomiliselt igat korbitjat, mida mul oli võimalik saada. Ma läksin siinjuures wälja oletusest et Dr. Backmann ja Knöppel wõisid ka eksida. Näituseks oleks mõeldaw, nii kui Dr. Ostermayer arwab, et Dr. Backmann hingefõri kokkupigistamisel jeda lergesti paigast nihkuwat orgaani mitte dieti ei tabauid ega kokku lihtunud. Kui krooksumine jäi järgi taguotja ja kõhu tugewal kokkusurumisel, wõiks ju ka jeda mõelda, et rimakõrni hingamisliigutused said takistud. Pääle selle nägin ma aastal 1922 ühe peast haawatud, warjujumas sõtka (Schellente) juures, weel pool tundi pääle pauku, rütmilisi taguotja liigutusi, muidugi ilma hääleta. Wõiks ju olla võimalik, et taguotja liigutused tekkivad mingisugusest peaju aritusest ja neil ei ole midagi ühist toonide moodustamisega. Olets liiga kindlusteta ära määrata tooni algallikat ainult kuulmise järgi.

Kõrisõlme põhja (syrinx) waatlemisel tekkis minus kõhe kahtlus, kas jõuab jee wälke orgaan esile tuua nii sügawaid ja tugewaid toone. Lindudel kellel sarnane madal hää, näit. koskel (*Mergus*) ja maeras (*Oidemia*), on täitsa teistsuguse kalitbriga kõrisõlm. Minu katsete juures õhu läbi puhumisel bronhidest tooni saawutada, ei tekinud kunagi krooksumist, aga piutsumine õmestus pea alati sama hästi, kui Uhlenhufcheri nepimeelitajaga. Selle wastu wõib aga ülalnimetatud parditõugude juures puhumise abil kõhe madalaid toone esile kutsuda.

A. Knöppeli waadet proovisin ma jee läbi, et katsumin esmalt hingefõrist enesest

õhtu sisse puhuda, mille tõttu kopsud ja terwe hingamisaparaat õhuga täitusid. See katse jäi tehtud, et üles leida, wõib olla, olemasolewat ühendust õhuõonte ja soolitate wahel. Nagu arwata wõis, oli tagajärg eitam. Puhuti õhtu jõõgikõrisse — et proowida, kas wõib õht läbi tungida terweist seedimiskanaalist — siis ei jõudnud jee kunagi kaugemale, kui muskelmaoni. Pisteti aga pipette peenõole sisse ja puhuti, siis läks õht ainult mõne cm. edasi ja läbistas mitte rohkem kui üks ehk kaks soolekeerdu. Puhuti aga jämesõolt möõda allapidi, siis tungis õht roojakanaali, paisutas selle Greaka pähli juures jee emalbus lõpuks tagaangu kaudu. Siinjuures tekkis kahel korbitjal sumisew toon, mida esile kutsus ühe ilanahawoldi näilik wibratsioon; jee ilanahawolt ajub soole roojakanaalisse ülemineku kohal. Sel toonil ei olnud mingit sarnadust krooksumisega. Taguotjas tekkis ainult sissimine. Minu puhumise kõwadus oli manomeetri arvamääramise järgi 75 mm. elawhõbeda rõhumist. Ühel korbitjal, kes paugust surmatult maha langes, jurusin ma kõhe roojakanaali koha pääle; jäänjuures prittjis wälja natuke walget medeliku ühes õhuga. Häält sääl juures ei tekinud. Kui ma katsumin kunstlikkude hingamisliigutustega õhtu tagaangu kaudu roojakanaali juhtida, ei läinud mul jee eksperiment korda, jett et ma ei saanud selle juures sulguda hingefõri. Püssiga lastud korbitja juures on jee eksperiment üldse wäga kahilane, jett et haawade läbi wõib õht kõhuõopasse tungida.

Wimase korbitja juures, mida ma lastsin kewadel 1924, jäi mul kõhe lastmise järgi nullje, nagu olets noft ninasõõrmete ümb-

ruses ettepoole kumer. Katsumisel tundus see koht ka väga pehmena, nii et mul tuli mõte, kui oleks hääle moodustamine jään võimalik. Minu katsed (järgmisel hommikul) puhuda õhku hingekorise ja sellega ka läbi nina, ei annud mingisuguseid tagajärgi hääle moodustamise juhtes. Kui jääl tõsti, nagu Steingafß pärast teadustas, krooksumishääled sünnivad, siis ei ole veel ühel eitaval tagajärjel mingit tähendust, minu katse juures igatahes mitte*), sest et umbes neljateistkümne tunni jooksul oli kind juba liiga ära kuivanud.

Mis puutub tooni moodustamisesse taguotsas, siis ei saa teoreetiliselt küljest selle vastu mitte väeldada, ehk küll Ostermayer on kindlas armamises, et tema andis täieliku lõenduse asja mõinatusest. Nii kui mina D. J.-Z.-is nr. 3, l. 84 ühes Ostermayeri tööde kriitikas alla kriipsutasin. on korbita keha, veel enam aga kaniade keha, nii ehitatud, et normaal sissehingamise juures võib tekkida kõhu kõrgis osades vähendatud õhu rõhumine. Sulub nüüd kind selle sissehingamise juures wabatahtlikult oma häälelahengu (Stimmritze), siis on väga hästi mõeldaw, et wälimine õhurõhumine on küllalt tugev, et wabatahtlikult lõwendatud tagaangu kokkutõmbemuskel laste õhku roojakanaali sisse tungida, just samuti, kui ülalmainitud poisikeste eksperimenti juures. Omas wiimases wastuses Ostermayeri wastuwäidetele (weel mitte trükiti ilmunud) juhin ma tähelepanu sellele, et on isegi mõeldaw, et korbits võib oma tagaangu päriselt awada, sest et see ei ole mitte ümargune, waid põikpraoline. Tawilik see oletus aga ei ole.

Et kindude juures üleüldiselt õhurõhumise wähenemine sissehingamisel mitte üksi rima-

koopas ette ei tule, nagu inimesel, waid ka alumise kehiosa pääle laieneb, seda võib aimata juba sellest, et kõhu õhufoon'd kopsu hingamise läbi saamad täidetud. Igatahes peab aga oletama, et kind võib pääle selle weel mingisuguste pressiwate liigutuste abil mõjuda õhujootuse pääle õhufoontes, sest muidu ei oleks seletatav, miks kaela õhufooned, mis asuwad ju täielikult wäljaspool rimafoobast, woiwad nii üles tursuda, kui näituseks tudrutawal is. tedrel.

Kõhidalte kokkutõttes võib welda, et meie praegu weel ei tea, kuidas sünnib krooksumine. Jahimehed, kellel trehwad haruldane juhus waadelda haawatud korbitat, wõiksid mõne lihtsa eksperimenti abil seda bioloogilist küsimust lahendada.

Uurimiste käiku tuleks muidugi nii korraldada, et rohkem julgemad katsed saaks ette wõetud lõpuks.

1. Kogu aeg kuulatada ja krooksumise ning piiksumise rütmi tähele panna, waadelda tooni wahkorda nähtawate wõi katsutatavate muudatustega kehas.*)

2. Waadata

- kas nakk on kinni wõi lahti,
- kas taguots ja kõht teewad liigutusi,
- kas õhufoonte täitumise tõttu tekkivad ülestimulatsioonid näit. kaelal ja kõhul,
- kas tulewad ette ninasõõrmete ümbruse ehk üleüldise noka wibratsioonid, kas selle juures ninasõõrmete lõhe kitseneb ja laieneb,
- kas on näha taguotsa morkade wärisemist,
- kas taguots selgesti awaneb,
- waike ilmaga julega proowida, kas tagaangu ja ninasõõrmete ees on wäljamõdi sissewoolaw õhujuga,
- kas on sissehingamise juures kuulda mingisuguseid toone?

3. Käega katsuda

- nokaotsa, peaaegjalikult ninasõõrmete ümbruses,

*) Nii kui Dr. von Maurers D. J. Z.-is Nr. 12, l. 84 väga õieti tähendab, ei ole noka ja ninasõõrmete wibreerimine weel mingisugune lõendus selleks, et jään peitub tooni alghallitas, sest ka kurgutooni juures woiwad ninasõõrmed mõni kord kaasa wõnkuda. Et toon ninasõõrmetes enestes tekiks, näib mulle väga kahtlane, sest ma arwan, et ninasõõrmeid mitte ei saa üheks praoks kokku lõmmata. See aga on tooni moodustamisesse tawilik, mõeldaw ainult awastamise pääle meie eneste juures. Selle tõttu tuleb siis wist kü ainult pehme koht, kuhu ninasõõrmete taga, arwesse wõtta. Seda kohta peaks weel anatoomiliselt lähemalt uuritama.

*) Dr. Bachmann kirjutab, et krooksumise hääle lõpeb p tähega ja et tagaangu liigutused on sellele wastawalt misjused, kui inimese huulte liigutused selle umbhääliku wäljarääkimisel. Peaks ka seda tähele panema, kas iga krooksumise hääle lõpeb p-ga wõi ainult wiimane. ofe enne piiksumist. Mina isiklikult kuulen alati rütmi: orr-orr-orr-orr-piep.

Witmejugust ja kroonika.

Sooviavaldus asjaajate olukorra paranduseks.

Ei ole vist ülearune praegu, kus riigiteenijate palkade normeerimine teoksil, mõninga elutingimustes puutuva asjaolu selgitamine.

Metsade Peavalitsuse ringkirjaga 1922 a. Nr. 20785/57 lubatakse metskondade asjaajajatele rentida kuni 3 tiinu metsaheinamaad, tahtes seega neile lehma pidamist võimaldada. Kuid see lahke lubamine seda ikkagi ei võimalda, sest looma pidamiseks oleks tarvis veel ruum, kus teda hoida, — ei saa ju teda mahutada neisse kolme tuppa, mis kantselai ruunideks, asjaajaja ja kantselai ametniku korteriks lubatud. Pealegi oleks lehma tulutoovus väga kahtlane, kui teda toita ainult heintega, — oleks tarvilik jahu või loomatoidu juurikaid ja lõpuks põhk, allalaotamiseks. Kuid kust seda kõike võtta? Osta — käiks üle jõu ja ajaks kulud tuludest suuremaks. Seepärast oleks tarvis paar vakamaad maad. Metsaülem hra Kõikmägi ütleb küll (Vaata E. M. 1924 a. Nr.19/20), et iga metsaülem annab „omalt poolt“ asjaajajale juurevilja ja kartuli maad. Arvan, et sarnane hää mees võimaldaks ehk ka loomapidamiseks ruumi. Kuid mina, kahjuks küll, seda ega teist saanud ei ole. Ja mikspärast peakski metsaülem vastusäädust talitama, temale riigi poolt renditud maad edasi rentides, ehk sääduse vastaselt hooneid kasutamiseks andes? Teevad metsaülemad mõnel pool seda siiski, siis on see ikkagi teatud määral armuand, mille eel peab käima palve ja järel tänutunne, missugust asjaolu asjaajajatele ega riigile soovitavaks pidada ei saa. Ka metsaülematele, kellel maad isegi piiratud arvil käes, oleks see kahjulik, sest ära andes osa, ei saaks ta kuskilt midagi asemele, kuna see ikkagi tema palgama arves seisab.

Minu arvates võiks asja järgmiselt korraldada: Asjaajajatele kindlustatagu sääduse või määruseandlisel teel peale eluruumide, võimaluse ja tarviduse korral, ka kõrvalruumid ning kuni 1 (üks) tiin aiamaad — riigi rendi alusel.

Maad võtta küll eestkätt metsaülemate palgamaade küljest, kuid selle asemel täiendada viimaseid metsa heinamaadega, sest minu-teada on paljudes kohtades metsaülemate kruntide põllumaa-ala heinamaa arvel suurendud. Seega ei kaotaks metsaülemad pea midagi, küll tooks see aga asjaajajate, iseäranis perekonnaga asjaajate, elutingimistesse kergendusi. Raha palga tuntava suurenemise peale nii ehk nii suuri lootusi panna ei või.

Jään lootma, et mu pisi-tilluke soov kellelegi ülekohtusena ei paista ja ametvendade poolehoidu leiab ning et peavalitsus sellest tarvilise järelduse teeb.

Asjaajaja.

Toimetuse järeilmärkus: Vaevalt on loota, et asjaajaja soov täitmist võiks leida, sest, niipalju kui toimetusel teada, tahetakse ka teiste metsaametnikkude maadekasutamise õigust kärpida.

Metsateenija palk.

Riigiteenijad saavad laste sündimise ja surma puhul ühekortset toetust, niisamuti ka riigiteenija surma puhul matuse raha. Need abirahad maksetakse kõik välja kuu palkade järele, see on: laste sündimise korral $\frac{1}{4}$ kuupalga suuruses, surma korral $\frac{1}{2}$ kuupalga suuruses ja palgasaaaja surma korral ühe kuu palga suuruses matuse raha ja kahe kuu palga suurune abi raha mahajääjatele. Kolmeteistkümmenda kuu-palk ja kõik palga lisad mis antakse on ikka protsentuaalselt kuupalgale.

Metsateenijal on ka need samad õigused aga tegelikult ei saa tema mitte oma kuupalgale vastavaid summasi kätte. Oletame et metsateenija saab 900 marka kuus raha palka ja peale selle natuuras aiamaa, korter, kütte j. n. e. iga kuu 2500 marka. Nüüd kui niisugune palga saaja mingisugusi abirahasi saab, siis ainult võrdselt oma rahalise kuupalgale — see on 900 margale. Teine metsateenija saab 3400 marka kuus raha palka ja natuuras kütte 300 marka kuus, sellele maksetakse abiraha võrdselt 3400 margale. — Küsime milles on üks metsateenija süüdi, et tall rohkem natuuras on võimalik olnud kasutada? Kui oleks natuuras saadud palk liig madalalt hinnatud, siis oleks see veel vabandav, aga see on mitmes kohas peaaegu täiesti ilma arvestamata pööraselt kõrgele kruuvitud, mille läbi saadav palk rahas madalale on langenud. Kas ei leia mehed kellesse asi puutub, sarnast võtit, millega metsateenijate abirahade saamist õigele alusele juhtida?

A. V.

Toimetuse järeilmärkus: Küsimus on niivõrd tõsine, et kutsetühingud, kelle tähtsamaks ülesandeks oma liigete aineline seisukorra parandamine on, kõik võimalikud abinõud peaks ära kasutama, et ka natuuras antav palk saaks toetuse maksmisel arvesse võetud.

Riigiarvel metsatööstus.

Mitu aastat on juba riigiarvel metsa ülestöötatud, aga kindlat kava selleks ei ole. Iseäranis paistab see fondi arvel peetavate ametnikkude ja teiste eelarvekorras teenivate metsaametnikkude vahekorras silma, mis sarnane, et töö intensiivsus selle all kannatab. Mis puutub palkade vahekorras, siis ei võtta mina seda siinkohal üldse arvesse, pea asi on kohustused ametialal.

Meil on praakerisi, kantselai ametnikuid, kümnikuid ja veel mitmesuguste nimede all meistrisi, instruktoreid ja juhatajaid, kes väljaspool eelarvet fondi arvel palka saavad, ehk need summad kaudsel teel ikka riigikassast tulevad. Aga sellepeale vaatamata on kõige suuremad kohused, tööstuse läbiviimiseks, niisasti keskohtades kui ka koha peal, eelarves ettenähtud metsaametnikkude kanda. Üldse on võimata kõike seda tööd ainult fondi arvel

peetavate ametnikkudega ära teha — ja kui seda teostada mõeldaks, siis oleks küll tarvis talvel fondi ametnikkude pere niisama suureks kasvada lasta kui teistegi metsaametnikkude pere, see oleks muidugi mõeldav ainult nende metskondade kohta, kus suuremal arvul metsa fondi arvel üles töötatakse ja niisugusi metskondi on üleüldisest arvust 20% ümber.

Et tõe korralik oleks, ja ametnikkude omavahelised rahulolematused, töö raskuse ja vastutuse suhtes ära kaoks, siis peaks töö ja vastutus jaoskondade kaupa, eelarves ettenähtud metsnikkude vahel olema ära jaotatud, kes kohtade peal tööd juhatavad ja vastuvõtavad. Niisugusel korral peaks üks metsniku piirkond metskonnas rohkem olema, mille läbi kõikide jaoskonnad väheneks ja tööstuse käsitlemine võimalikuks saaks.

Nüüd aga on kord seesugune, et praaker puid vastu võtab, kord metsnikuga kord ilma, kui aga praakril aega ei ole toimetab vastuvõtmist metsnik üksinda, ja kui nüüd niisuguse vastuvõtmise korra juures arusaamatused töö headuses või arvestamises ettetulevad, — on võimata pärast kindlaks teha, kelle läbi see juhtunud. Kui teatud töö aga ühe isiku kohustuseks on, siis sarnaseid asju ei juhtuks. Ka vabastatakse kevadel praakerisi ja võetakse sügisel juhtumise järele ametisse, missugune teguviis tööstusele midagi head ei kindlusta. Metsniku tegevus sellevastu on niisugune, et tööd ümber aasta on, ja talvel, kui kõiksugu kultuuritööd, metsa puhastus, lugemine ja hindamine läbi on tehtud, võiks tööstust juhatata. Kantsleis oleks üks raamatupidaja, kes tööstuse raamatuid peaks ja metsnikkude poolt kokkuseatud tabelite järele raha väljamaksaks. Sellega oleks tabelid vastuvõtja — kokkuseadja ja teiseks raha väljamaksja poolt allakirjutatud, mille läbi mitmed soovimata nähtused ära kaoks, ja metsaülemate järelvalve oleks tööstuse üle kergendatud ja kindlustatud.

Oleks väga soovitatav et meie riiklise metsatööstuse osakonna juhatus metsamehi „Eesti Metsa“ veergudel — oma poolt väljatöötatud kodukorra ja kavadega tööstuse alal tutvustaks.

A. V.

Üks lahendamata küsimus.

Metskonna asjaajajale kaitseks on nii mitmed jõna võinud — küll asja osalised ise, küll ülemused. Siiski olen summitud veel ühe küsimuse lahendamiseks ettepanema — nimelt: asjaajajate kätte küsimuse! Asjaajaja on — reale maa (isegi aia- maa) ka kätte ilma jäetud. Mõnel poolt seletatakse küll, et asjaajaja saab sooja kantsleile läbi, s. o. elab kõrvalruumes, kuid on ju teada, et metskonna kantsleid asuvad endistes metsaülemate majades, misjuguised ainult ühe perekonna tarvis ehitatud, nii et seal, loomulikult, asjaajajal enam ruumi ei leidu. Isegi kantsleil on niivõrd väike, et töötamine raske. Seega on asjaajaja summitud mujalt korterit, otstima. Kust saab asjaajaja sarnasel puhul kütet? Kantsleil tarvis määratud puul poolitada ei saa ega jätku. Sarnane „ühisküte“ on siis mõel-

dav, kui metskondades vastavad ruumid olemas. Oigugi, et kinnas kantsleil- ja teised ametnikud kütet ei saa, ei tule maa emi sellest ilma jätta. See, a võrr. ldes ei peaks ka teised maalikentjad kütet saama, misjuguine asjaolu ka kuigi õiglane ei oleks, seft: „ei võt pahaft tallajal juud kinni siduda!“ Asjaajajat ei tohi waejeklapsiks jätta ja tuleks neid ka ühewäärilisteks pidada — neile kütet andes, kas wõi metja rijsut! Seda 180 marka, millega mõnda asjaajajat „palgatijana“ walgus- tati, ei tohiks jälle kütte näoi lohe tagaji wõtta.

— hu —

Toimetuse järele märkus: Toimetuse teada efitas Metsade Peawalitjus põllutööstus- riite juba rohkem kui aasta tagasi uue määruise kawa maal ajuwate põllutööstusiteeriumi amet- niikkude küttepuudega warustamiseks. Ja, nagu käes- olewas numbris peolametlikkude teadete all leida, on see küsimus ometi wiimaks asjaajajate huwides lahendamist leidnud.

Rodumaalt.

Wirumaalt.

19. ok. s. a. peafes Wenewere ajundufes endi- jes mõisa kuiratufes ja aitades tuli lahti. Tulele ei suudetud piiri panna ning kogu hoone ühes seesolewa kraamiga põles ära. Tulesse jäi peale asunikfude wilja ka Paaswene metskonna metsniku Aho Patufe linad ja linaseemned ning mitmesugust majapidamise kraami. Tules häwi- nenud kraami wäärtust hindab Patume 60.000 mar- ga peale.

Urapõlemud hoone kuulus maakorralduse pea- walitfufele ja oli üüritud Wenewere asunikfude liidule kasutamiseks. Et metsniku Patufe palga- maal nästawad ruumid puinduwad, siis oli ka asunikfude liidult aida ruumid üüritud, kus nüüd warandus tuleroaks langes.

Sia juure peab tähendama, et endisel abimees- ülema krunnil olid kõik tarwilised hooned, kuid see krunn ühes hoonetega anti fiis, kui koosfeifude wäghendamise töttu abimeesülema wabastati, — maakorralduse peawalitfufele üle, kuna ilma hoo- neteta ja palju halwem maaala jäeti metsniku palgamaaks. Nüüd põles metsnikul ka üüritud hoone ära ja ta ei tea tõesti kuhu talwefks loomad ja põllusaadused panna!

J. R.

Graftwerc metskonnalt.

Graftwerc ofakond arwati augusti kuul 1920 aas- tal. Juba alguseft jaadik ei olnud sellel head edu. Koosolekuteft ofawõtmine oli leige. Suurem ofa liigetefst jäi küllmalt pealkwaatijateks, puudus na- gu midagi. Ofakonnal oli fiiski 30-me liikme üm- ber, peefi õige mitmed koosolekud, kus mõnegi asja üle läbiräägiti. Saateft ka jaadikud Pärnu ja Tallinna kongressidele. Üranõhes, et jaadikud isearalift käega katsutawad kasu ei toonud, arwati ka see asjata kulu olewat. Süüdistati eefifeifust, et see küllalt ettemõiklik ei ole. Waliti uus eefi- feifus 1921 a. lõpul, arwamifejäregi muidugi kõige- paremad jõud ja sellega arwati fiis aft kõige paremas korras olewat. 1922 a. algul rewideeriti wana eefifeifuse tegewust ja anti ametid uuele eefifeifufele kätte. Märtsi kuul oli uue eefifeifuse poolt efmene

foosolek, kus üllatuseks kõige pealt küsimus päeva-
forda mõeti, kas ühijuse tegewust edustada või lõpe-
lada. Otsustati hääletenamusega, kahe hääle vastu,
edasi pidada, vähemalt uue aasta alguni. Ühiti koos-
olekut selle juure jooksul ei peetud. Sügisel waliti
küll weel paar saadikut Tallinna kongressile, enam
nagu moodu pärast, ilma et neile midagi lähemalt
ülesandeks oleks tehtud või juhtnõude antud. Ei
olnud ka võimalik ühijuse aja pärast pikemaid
lähti:ääkimisi pidada, sest walimine oli 7. sept. kuu
kongressi 10-dal peale algas. Nastamaks ühingule
lubati küll ära saata aga nagu näha, on see saata-
mata jätud.

Järgmine koosolek peeti 31. aug. 1923. Selle-
ajemel, et ühingujuse aastaaruandega esineda
ehk saadikuid kongressile walida, mõeti ikka see
wana igawene lõpetamise küsimus üles, maksud
otsustati maksta wanas w. r. mis, kuni 1. sept.
1923 a. (mis ka pärast fiske näuti). Tähenduse
peale, et 1922 aasta kongressil otsuseks tehti kutse-
ühijust „ühinguks“ nimetada ja liikne ja jisse-
astumise maks kindlaks määrati uuel alusel, beldi,
ei selle kohta ametlikult midagi teada antud ei
olewat, ehk küll juwel juba peale kongressi otsuse
jõusse astumist „Gesti Mets“ as“ sellekohane teada-
anne ilmus. Waliti ka rewisiõni komisjon. See
ka alguses hakkama ei saanud; esialja ei olnud
õigeid andmeid weel kokku mõetud, mida rewidee-
rida. Mõnikord ei ilmunud jälle kõik kokku. Rewi-
õni komisjonist tulkusid pärast paar meelt wälja
ja nii jesis asi jurnud punktil. 1924 a. nov. kuul
tuli midagi ringkirja taolist kus metsnik metsa-
ülesema käjul teatas, et 19. nov. kantseleisse ilmu-
da palga järgi ja ühilaasi ka osafonna üleüldisele
foosole. ule saadikute walimiseks Tallinna kong-
ressile. Maksti palga ja kirjapalka, selle juures
noomiti hooletuse eest, et salaküttisi kinni ei püüa.
Ühijuse asjus beldi, et see lõpetatud on ja selle-
pärast saadikuid Tallinna saata ei saa. Päewa-
korras oli kõigest kaks punkti; endise protokollil
ettekugemine ja rewisiõni komisjoni walimine, sest
et endine komisjon midagi ei olnud teinud. Järg-
misel koosolekul loeti rewisiõni komisjoni protokoll
ette ja oldi sellega rahul. Andmete järgi oli kasfas
raha peale 9000. marga. Tehti otsuseks osafonda
mitte lõpetada waid wana liwuideerida ja uuesti
alustada. Waliti juba uus eestseisusti ära, kelle
hooletaks kõik see korraldus jätki. Määrati kasfas
olewast rahast, peale m. n. wäikese wana arwe
õendamise, 5000 mk „Gesti M. lja“ toetamiseks ja
mis üle jääb, uue ühingu alustamiseks. Tehti
wana eestseisujale kohuseks kõik korrapärast üle
anda, mis ka lubati — Pea aasta on jellest mõõda
ja midagi ei ole weel awamise foosolekust kuulda —
tähendab, et on juba enne sündimist surnud, wõi
ei raatji kasjapidaja raha käest ära anda, sest nagu
kuulda, ei ole weel uuele esimehele midagi üle
antud. — Rahju küll! Kas ei ole meil hädasi
palju, mis ainult ühijest võimalik lahendada on,
selleks on ju ühing ja üldine kongress, kus neid
ühijest läbirääkida, ja mis hädatarwilik, ülemale
poole ettefanda võimalus on. On ju lähemal ajal

kongress jällegi koos, kus mõndagi puudust lahenda-
dada püütakse, olgugi et neil lahendustel senini
wähe tagajärgi on olnud, aga üldist seisukorda
selgitada peame ikka püüdma. Meie mehed jää-
wad aga wagu si ootama kuni praetud hinged juhu
lendawad, mis teised ametiweimet majal pool
walmis küspetawad.

Metsawaht L.

Toimetusele saadetud kirjandus.

Sõdur, nr. nr. 38/39/40; 41/42 ja 43 — 1925 a.
Põllumees, nr. nr. 18, 19 ja 20 — 1925 a.
Kont, nr. nr. 40 ja 41 — 1925 a.
Laewardus, nr. 8—9 — 1925 a.
Maamawalitus, nr. nr. 15 ja 16 — 1925 a.
Gesti Majandus, nr. nr. 39, 40, 41, 42, 43
ja 44 — 1925 a.
Kaitse Kodu, nr. 1 — 1925 a.
Ilus Talu, nr. 10 — 1925 a.
Kaswatus, nr. 10 — 1925 a.
Gesti Skout, nr. 5/6 — 1925 a.
Gesti Statistika, nr. 43 (10) — 1925 a.
Ametlik Keisijuh, Talwine sõiduplaan Gestis
Teedeministeeriumi wäljaanne. R.—D. „Gesti
Haudtee“ kirjastus. Hind 30 marka.
Kalehete: „Põhja Kodu“, „Wõru Teataja“
ja „Majwalehe“ jookswad numbrid.

1925 a. kalender-käptraamat

müügiraha on waheljal ära saadetud: Boltmeti
metskonnast, 41) Jõgewa metskon., 42) Diepää
metskonnast, 43) Paba metskonnast. Palume weel
lord aust. h-rahid metskonnade müüdüd kalendride
eest raha meile võimalikult pea ära saata, maha-
arwates saate ja muud tulud. Reffjuhatus.

Metsa- ja jahimehe

kalender-käptraamat

1926 a. peale

ilmub trükist ligemal ajal ja saadetakse
kohe metskonnadesse.

Metsateenijad!! Ostke ainult
oma kalendri.

Poolametlikud teated.

Põllutööministeeriumi ametnikkude palgalisjade määruse muutmise määrus.

(„R. T.“ nr. 85 — 1925 a.)

(W. W. poolt 14 novembril 1925 a. vastu võetud).

Põllutööministeeriumi ametnikkude palgalisjade määruse § 2 muudetakse järgmiselt:

§ 2. Riigimaade ringkonnawalitsejatele, metsfondade ametnikkudele ja teenijatele antakse riigimetsast killepuud 1 kantšüld iga ahju peale ja 1,5 kantšülda pliidi peale aastas, mitte aga rohkem kui 5 kantšülda ringkonnawalitsejatele ja metskonna metsaülemaatele, 4 kantšülda metsaülema abidele ja kandidaatidele ja 3 kantšülda teistele metskonnade ametnikkudele ja teenijatele.

M ä r k u s : Puude ülestõõtamine ja vedu sünnib ametnikkude eneste kulul. Nende puude edasimüümine on keelatud.

(„R. T.“ nr. 161/162 — 1925 a.)

Metsade peavalitsuse juhataja päevakäsi

15. septembril 1925 a. — Nr. 23.

Põllutööministri käsu 10. septembril s. a. nr. 69 § 1 põhjal on Kurejaare metskonna abimetajaülem Ernst Tiismann määratud Vorobenko metskonna III järgu metsaülema k. t., arwates 22. aug. s. a. Koela metskonna II järgu metsnik Karl Schilsky förgendatakse I järgu metsnikuks, arwates 1. maist s. a.

Jüri metskonna II järgu metsnik Jaak Osi förgendatakse I järgu metsnikuks, arwates 1. augustist s. a.

Kaitjaare metskonna II järgu metsnik Hendrik Pariz förgendatakse I järgu metsnikuks, arwates 1. maist s. a.

Suru metskonna II järgu metsnik Jüri Kõrejaar förgendatakse I järgu metsnikuks, arwates 1. maist s. a.

Wõru metskonna II järgu metsnik Paul Jõgewa förgendatakse I järgu metsnikuks, arwates 1. septembrist s. a.

Rakvere metskonna II järgu metsnik August Maiberg förgendatakse I järgu metsnikuks, arwates 1. maist s. a.

Sagadi metskonna II järgu metsnik Johan Soes förgendatakse I järgu metsnikuks, arwates 1. maist s. a.

Puurmanni metskonna II järgu metsnik Karl Läll förgendatakse I järgu metsnikuks, arwates 1. septembrist s. a.

Nawa metskonna III järgu metsnik Johannes Sulmann förgendatakse II järgu metsnikuks, arwates 1. maist s. a.

Nubru metskonna III järgu metsnik Johannes Jõgis förgendatakse II järgu metsnikuks, arwates 1. juulist s. a.

Nubru metskonna III järgu metsnik Mart Weisson förgendatakse II järgu metsnikuks, arwates 4. oktoobrist s. a.

Kariste metskonna III järgu metsnik Karl Witt förgendatakse II järgu metsnikuks, arwates 1. juulist s. a.

Drawa metskonna III järgu metsnik Gustav Määrisepp förgendatakse II järgu metsnikuks, arwates 1. juulist s. a.

Drawa metskonna III järgu metsnik Hans Paats förgendatakse II järgu metsnikuks, arwates 1. juulist s. a.

Kolga metskonna III järgu metsnik Jeliz Kiriel förgendatakse II j. metsnikuks, arwates 1. maist s. a.

Sagadi metskonna III järgu metsnik Meikander Muut förgendatakse II järgu metsnikuks, arwates 1. maist s. a.

Purila metskonna metsnik O. Rutoõld wabastatakse metsniku ameti kohuste täitmiseft enese soovil, tema määramise puhul sama metskonna meikawahiks, arwates 1. septembrist s. a.

Mõtu metskonna meikawahik Mihkel Trautmann määratakse sama metskonna III järgu metsniku k. t., arwates 15. septembrist s. a.

Rod. August Mürt määratakse Crastvere metskonna ajut. II järgu metsniku k. t., arwates 1. septembrist s. a. Juni 1. oktoobrini s. a.

Käsu 31. juulist s. a. nr. 18 osaliseft muutmiseft lugeda end. Jõhwi metskonna asjaajaja Karl Mohrion määratakse Püksi metskonna II järgu metsniku k. t., arwates 1. juulist s. a.

Kohkla metskonna II jaoskonna metsnik Johan Sibrits wabastatakse metsniku ameti kohuste täitmiseft, ta metsniku jaoskonna likwideerimise tõttu, ja tema määramise puhul sama metskonna Hanna wahikonna meikawahiks, arwates 31. juulist s. a.

Rod. Kaan Madison määratakse Larwastu metskonna II järgu metsniku k. t., arwates 1. septembrist s. a.

Kastre metskonna metsnik Georg Idelson wabastatakse ametist, tema enese soovil, arwates 26. märtsist s. a.

Wihterpalu metskonna asjaajaja Martin Kruuspann wabastatakse ametist, arwates 12. juulist s. a. ilmiks tulnud wäärnähuste ja kohtu alla andmise tõttu.

Paaswere metskonna I jaoskonna metsniku kohuste täitmine pannakse ajutiseft sama metskonna Wäikõnime wahikonna meikawahik Karl Ronne peale, arwates 12. augustist s. a.

17. septembril 1925 a. — Nr. 24.

Peawalitsuse arweosakonna I järgu arweametnik Bernhard Riido förgendatakse sama osakonna wanemaks raamatupidajaks, arwates 1. maist s. a.

Peawalitsuse arweosakonna II järgu arweametnik Marie Kals förgendatakse sama osakonna I järgu arwe-ametnikuks, arwates 1. maist s. a.

Peawalitsuse metsafasutuse osakonna II järgu kants. ametnik Walter Anso paigutatakse ümber, tema enese soovil, arweosakonda II järgu arwe-ametnikuks, arwates 17. septembrist s. a.

Peawalitfufe meesafafutufe ofakonna ajut. töö-
jõud Ugathe Obaka määratakse sama ofakonna II
järgu kantf. ametnikuks, arwates 17. septembrist f. a.

21. septembril 1925 a. — Nr. 25.

Sõmerpalu metskonna metsnik Georg Kallas
wabastatakse ametist, arwates 1. aprillist f. a.
ametialal toimepandud kuritarwiduste tõttu.

Kod. Herman Barro määratakse Kuresaare
metskonna ajut. II järgu abimetfaiilema f. t., ar-
wates 9. septembrist f. a.

Kõpu metskonna asjaajaja Eskar Waader wa-
bastatakse ametist, tema enese soovil arwates 1. sep-
tembrist f. a.

Kod. Johann Uman määratakse Kõpu mets-
konna asjaajaja f. t., arwates 15. septembrist f. a.

30. septembril 1925 a. — Nr. 27.

Põllutöõministri käsu 23. IX. f. a. nr. 72 § 2
põhjal on metsade peawalitfufe pearaamatupidaja
Johannes Pärn ametist wabastatud, tema enese
soowil, 15. septembrist f. a. arwates.

Põllutöõministri käsu 19. IX. f. a. nr. 71 § 2
põhjal on kod. Meffeil Pawlow määratud Kiwi-
nõmme metskonna II. järgu metsfaiilema f. t., ar-
wates 1. aprillist f. a.

Kod. Maria Neismann määratakse Wihterpalu
metskonna asjaajaja f. t., arwates 12. juulist f. a.

Kod. Arnold Pääfufe määratakse Kooša mets-
konna II. järgu abimetfaiilema f. t., arwates 10.
septembrist f. a.

9. oktoobril 1925 a. — Nr. 29.

Uwaldan teadmiseks, et Põllutöõministri kä-
suga 29. septembril f. a. nr. 75 § 2 olen määratud
ajutisels metsade peawalitfufe juhataja kohuste
täitjaks 1. oktoobrist f. a. arwates. (Mafkirjutanud :
M. Netze, metsade peawalitfufe juhataja a. f. t.)

Metsade peawalitfufe juhataja abi kohusetäit-
mine pannakse ajutiselt mefamajanduse ofakonna
juhataja Franz Heidolfi peale, 5. oktoobrist f. a.
arwates.

Põllutöõministri käsu 29. IX. f. a. nr. 74 § 1
põhjal on metsade peawalitfufe juhataja Jaan Ko-
sen, kes wabariigi walitfufe ofufega 16. septemb-
rist f. a. tema enese palwel 1. okt. f. a. ametist
wabastati, määratud tema enese soovil Järwa
ringkonna meesaremideidiks, arwates 1. okt. f. a.

Põllutöõministri käsu 29. IX. f. a. nr. 74 § 2
põhjal on metsade peawalitfufe mefainspektori
kohuste täitja Gerhard Kremser kinnitatud ametis.

Põllutöõministri käsu 28. IX. f. a. nr. 73 § 2
põhjal on kod. Richard Jürne määratud metsade
peawalitfufe arweofakonna juhataja kohuste täit-
jaks, arwates 15. septembrist f. a.

Kohlla metskonna abimetfaiilema kohuste täitja
Leo Rosnikow kinnitatakse ametis.

Kohlla metskonna III. j. metsnik Julius Numm
fõrgendatakse II. järgu metsnikuks, arwates 1. juu-
list f. a.

Peawalitfufe ajut. töõjõud Harry Wader wa-
bastatakse ametist, arwates 15. oktoobrist f. a.,
ajut. töõjõu wajaduse möõdumisel.

End. peawalitfufe ajutine töõjõud Alfonso
Tammeril, kes sõjawäe teenistuses olefu ajaks
ametist wabastatud, määratakse peawalitfufe ajuti-
seks töõjõuks, arwates 1. oktoobrist f. a.

Bagari metskonna metsnik Woldemar Heim-
berg wabastatakse ametist tema enese soovil, ar-
wates 1. septembrist f. a.

Siifu metskonna asjaajaja Rudolf Tedder wa-
bastatakse ametist, tema enese soovil, arwates 1.
oktoobrist f. a.

Kod. Omar Pihlau määratakse Bagari mets-
konna asjaajaja f. t., arwates 18. septembrist f. a.

Sangaaste metskonna abimetfaiilem Ernst Wie-
tinghoff paigutatakse ümber teenistuse huuwides
Kabala metskonda sama ameti peale, arwates 1.
oktoobrist f. a.

Kod. Herman Hansen määratakse Sangaaste
metskonna I. järgu abimetfaiilemaks, arwates 1.
oktoobrist f. a.

Peawalitfufe meesaforralduse ofakonna w. maa-
mõõtja Karl Lind, kes 1. augustist f. a. sõjawäe-
listele õppustele minetu puhul ajutiselt ametist
wabastatud oli, arwatakse jälle oma ameti kohuste
täitmisele asunud, 1. oktoobrist f. a.

10. oktoobril 1925 a. — Nr. 30.

Põllutöõministri käsu 29. IX. f. a. nr. 75 § 1
põhjal on Järwa ringkonna meesaremideidiks f. t.
Rudolf Krufe ametist wabastatud, arwates 1. ok-
toobrist f. a. tema ülemineku tõttu teenistusse pea-
walitfufe tööstusofakonda.

Siifatu metskonna metsnik W. Heimberg loe-
tatakse ülewiiduks Bagari metskonda sama ameti
peale, arwates 1. augustist f. a. metskonna fient-
reerimise tõttu III. metsniku jaoskonna üleandmise
puhul Bagari metskonna alla.

17. oktoobril 1925 a. — Nr. 31.

Kod. Konrad Medlich määratakse Bagari mets-
konna III. järgu metsniku f. t., arwates 15. sep-
tembrist f. a.

Siifatu metskonna metsniku f. t. Julius Mat-
son wabastatakse ametist 1. oktoobrist f. a. arwa-
tes, ametialal toimepandud kuritarwituste tõttu.

Siifatu metskonna Tudolinna jaoskonna mets-
niku kohuste täitmine pannakse ajutiselt sama
metskonna Kiwimäe wahtkonna meeswahi Karl
Kotkas'e peale, arwates 1. oktoobrist f. a.

Kod. Johannes Einberg määratakse Paaswere
metskonna II. järgu metsniku f. t., arwates 15. ok-
toobrist f. a.

Grastwere metskonna meesfaiilem Jaan Luit,
kes 8. juulist f. a. sõjawäelistele õppustele minetu
puhul ajutiselt ametist wabastati, arwatakse jälle
oma ameti kohuste täitmisele asunud 16. septemb-
rist f. a.

Nawa metskonna meesfaiilem Boris Eichhorn,
kes 10. juulist f. a. sõjawäelistele õppustele mi-
netu puhul ajutiselt ametist wabastati, arwatakse
jälle oma ameti kohuste täitmisele asunud 15. sep-
tembrist f. a.

Kirjaläht.

Küsimused ja vastused.

Küsimine: Kas ja kust oleks võimalik saada lindude kunst silmi? „E. M. tellija nr. 859,
Vastus: On saada Tallinnas, Pikk tän. 31, Hauseni optikaärist.

Küsimine: Kust saaks osta venakeelset metsateaduslist ja jahiasjanduslist kirjandust ning Tartu ülikooli õpemetaskonna ja metsa osakonna toimetusi algusest peale ja mis on nende hind? Kas on „Metsatakseerimise teooria ja praktika“ II osa ilmunud? Nr. 859.

Vastus: Venekeelse kirjanduse asjas pöörake järelepärimisega raamatukauplus „Bukinist“ poole, Tallinnas, V. Posti tän. nr. 7. Õpemetaskonna ja metsaosakonna väljaantud kirjanduse saamiseks on soovitatav niisama olseteed väljaandjate poole pöörata. Küsitud raamatu ilmumise kohta ei ole toimetusel teateid.

Küsimine: Kas kõrgema palga saajatel asjaajajatel jääb kõrgem palk alaliselt maksvaks ka siis, kui teda teise metaskonda ümberpaigutakse, või on see kõrgem palk ainult teatud metaskondade peale jaotatud ja tähtis ei ole isik vaid metaskonna tegevus ja suurus?

Asjaajaja.

Vastus: Seni oli asjaajaja palga aste seotud metaskonnaga, kus juures arvesse võeti metaskonna töö rohkust kui ka elamistingimisi. Viimasel ajal on siiski juba osa ümberpaigutusi teise põhimõtte järele teostatud.

Küsimine: Kas on „Päevalehes“ mõni aeg tagasi toodud sõnumil alus, et metsametnikkudele hakatakse metaskonnas fondi arvel ülestöötatud materjalide eest lisatasu maksma? Mis aastast alates võib lisatasu loota ja millal võib nmbes väljamaksu ootata?

Asjaajaja.

Vastus: Riigimetsatööstusest osavõtnud metsametnikkudele lisatasu maksmise asjas leiata vastuse „Eesti Metsas“ Nr. 2—1924 a., küsimiste ja vastuste all.

Põhimäärused tulevad loodetavasti ligemal ajal riigikogus lõpukujul arutusele.

Küsimine: Kas on teada, millal saavad metsavahtide kohad ära mõõdetud ja planeeritud?

Kas on metsaülemad õigustanud enne uut kohtade mõõtmist endiste teatete põhjal üle 15 diinu (metsavahide koha suurus uuema määruse järele) olevaid maid 1924 aastast arvates, ära võtma metsa alla ehk välja rentima, kui R. T. Nr. 85, 16. juunist 1923 a. tähendatud planeerimise ja mõõtmisega kuni tänase päevani veel algust tehtud ei ole?

Kui tähendatud R. T. järele metsavalitsus tõesti õigustatud on metsavahilt tema ülenormi maad ära võtma, siis, miks ei viidud mõõtmist

ja planeerimist sääduse maksmahakkamise ajaks lõpule. Vast ehk püütakse seda sellega seletada, et ei ole jõutud töö rohkuse tõttu, siis pean meeldetuletama, et sellega nagu juba tähendasin, seni veel algustki tehtud ei ole, vaatamata selle peale, et sääduse väljakuulutamisest juba 2^{1/2} ja maksmahakkamisest 1^{1/2} aastat möödunud on?

Metsavaht peab aga igasugused maksud ja naturaalkohustused kandma ikka endise koha suuruse järele, sellepeale vaatamata, et tal seda enam ei ole? *Metsahaldjas.*

Vastus: Metsametnikkude palgamaade korraldustööd on määrusega maakorralduse peavalitsuse peale pandud. Kunas tööd lõpule viiakse pole kindlasti teada, sest maakorralduse peaval. on planeerimise töödega üle koormatud.

Ajutiiselt on metsade peavalitsuse nõusolekul osa palgamaid metsaülemate poolt korraldatud.

Kui koht korralduse tagajärjel vähendatud, siis peavad ka maksud ja naturaalkohustused vastavalt vähendatud saama. Pole see teostamist leidnud tuleb vastava ametiasutuse poole, kelle poolt koht korraldatud, sellekohase meeldetuletusega pöörata.

Küsimine: Kas praakeril, metsnikkudel ja metsavahitudel tuleb metaskonna asjaajaja peale kui ülemuse peale vaadata ja kas viimasel on õigus praakerile, metsnikkudele ja metsavahitudel noomitusi ja märkusi teha, metsaasjadesse segada ja metsas korraldusi jne. teha?

Metsnik.

Vastus: Teenistuse korras ei allu praakerid, metsnikud ega metsavadid asjaajajale. Selle tõttu ei või asjaajaja neile omal algatusel ei noomitusi, märkusi ega korraldusi teha; küll võib ta aga metsaülemale korraldusi edasi anda.

Küsimine: Kas võib abimetsaülem ilma metsnikule teatamata vastava metsniku piirkonnast metsamaterjali ja toorest metsa välja anda ja valmis materjalisi lasta väljavedada laduplatsile?

Metsnik.

Vastus: Võib, kui metsa väljaandmine sünnib seaduslise ralepiletiga ja kui laduplats on riigi metsavalitsuse korralduses.

Küsimine: Tuleb ette põllutööstusministeriumi ja metsade peavalitsuse ringkirjasi ja päevakäskusi, mida ka metsnik teadma peaks. Kui need aga temale teatavaks ei ole tehtud, kes vastutab siis, kui metsnik nende järele asju ei aja ja antud juhtnõõrist kõrvale kaldub, sest et teda nendega tuttavaks ei ole tehtud?

K.

Vastus: Vastutab see, kelle süü läbi sarnane olukord on tekkinud, kus ametnikule teada ei anta nendest kohustustest, mis teenistuse alal tema peale pannakse.

Küsimine: Kelle kohus on praegu valvata eraomaniku metsa üle, et eraomanik metsa lubatud normi järele raiuks, aga mitte ei laastaks?

Valveametnik.

Vastus: Kõikide riigiametnikkude ja teenijate kohus.

* * *

Küsimine: Siseministri sundmääruses 17/III-25 a. Nr. 8 on öeldud, et isikud, kes soovivad üle kahe versta vene piirile lähemale jahti pidama minna, peavad selleks raioniülema käest luba võtma. Kas see kitsendus käib ka mainitud kohtade metsa valveametnikkude kohta? Kui valveametnikud oma ametikohuste täitmisel piirile lähemale kui 2 versta lähenevad, kas võivad nad siis lasta rõõvloomi ehk linnu pihta ehk ettenähtud korras jahti pidada ilma raioniülema lubata?

Metsavaht.

Vastus: Siseministri sundmääruses on sõjaseisukorra seaduse alusel maksma pandud ja see kitsendus on maksev kõikide kohta. Seega on siis ka valveametnikkudel määruses ettenähtud piirkonnas jahipidamine keelatud. Mis puutub laskeriista kandmisesse ja tarvitamisesse oma kaitseks, siis ei ole see määrusega valveametnikkudel mitte keelatud.

* * *

Küsimine: Kas on metskonna metsaülemal õigus metsavahile kohuseks teha, et viimane peab kvartali sihid puhastama, kui need on juba kinni kasvanud ja kas on metsavaht kohustatud kvartali postid oma jõuga uued panema?

Metsnik.

Vastus: Vähemad kvartali sihiteid puhastustööd ja üksikute nurgapostide uuendamised on metsaülemate poolt senini valveametnikkude peale pandud. Loomulik, et seda ei tehta seal, kus kvartali sihid suures enamuses juba kinnikasvanud ja postid mädanenud. Viimasel juhtumisel viiakse need tööd korda eelarve korras lubatud krediidi arvel.

* * *

Küsimine: Kui ühel alluval metsaametnikul tekkitab kahtlus, et tema teenistuse kohustustega seotud dokumendid ja muu kirjavahetus võib, üks kõik mis tingimustes, kaduma minna või koguni registreerimata paberi korvi heidetud saada, kas võib sama alluv metsaametnik oma ülemuselt nõuda, et viimane annaks oma allkirja tõenduseks, et sellesugused paberid on temale üleantud?

Metsnik X.

Vastus: Sarnane kord ei ole ettenähtud. Kui kahtlus tekkitab, et mõned dokumendid võiksid kaduma minna, võib asjaosaline dokumentide kinnitatud ära kirjad esitada. On aga dokumendid juba originaalides esitatud, siis võib originaalid tagasi paluda ära kirjade valmistamiseks ja esitamiseks. Ei soovi asjaosaline seda teha ja leiab, et temale väärtuslikke dokumente siiski vaja oleks paremini hoida, — võib ta järgmise kõrgema instantsile vastava soovivaaldusega esineda.

* * *

Metsaseaduste rikkumise puhul, missugusel juhusel tuleb akt teha ja missugusel — protokoll ja kas on viimast kohustatud ainult metsnikud tegema?

Metsnik X.

Vastus: Iga metsaseaduse rikkumise üle tuleb protokoll kokkuseada ja peale selle veel akt, kui seaduse rikkumisega riigile kahju on tehtud. Ei ole kusagil ettenähtud, et protokoll — akti kokkuseadmine ainult metsniku eesõigus ehk kohustus oleks.

* * *

Küsimine: Missugused metsaametnikud on kohustatud tasu maksma karjatamise eest riigi metsas?

Metsnik X.

Vastus: Need, kellel R. T. avaldatud määruse järele maakasutamine ei ole ettenähtud.

* * *

Küsimine: Missugune korraldus käib metsa operatsiooni tähtaegade pikenduste kohta, kui väiksemal määral on metsa müüdnud, nagu mõni puu, k. s. küttepuid jne? Millal on metsaostja kohustatud soovivaaldust pikenduse saamiseks sisse andma? Kas võib pikendus lubatud saada, kui raiepiletile on akt ära tehtud?

Metsnik X.

Vastus: Operatsiooni tähtaja pikendamise kord on ettenähtud Ajut. juhatuskirja § 38. Kui akt raiepiletil juba tehtud on maksimate määruste ja juhtnõuete kohaselt, siis ei või kohapealsed asutused pikendust enam anda, vaid küsimus tuleb saata metsade peavalitsusele lahendamiseks.

* * *

Küsimine: Kas käib kirjavahetus, nagu mõnesugused järelepärimised jne., ameti asjus oma oisekohese ülemusega, tempelmaksu alla?

Metsnik X.

Vastus: Kirjavahetus ameti asjus, kui see ühe poole isiklike huvid ei käsita (näit. puhkuse saamist jne.), ei kuulu tempelmaksustamisele.

* * *

Küsimine: On see seadusepärane, kui sama ametnik, kelle nimele raiepilet on väljaantud, ise selle pileti järele raiutud materiaali vastu võtab ja ka raiepileti teisele küljele ise akti teeb?

Metsnik X.

Vastus: Sarnane vastuvõtmine ja aktitegemine oleks mõeldav ainult siis, kui selle juures veel vähemalt kaks kohalist metsaametnikku — teenijat viibivad.

* * *

Kirjavastused.

A. E. — Jõgeval: Ilmub. Täname!

J. K. — Pärnus: Täname saadetuse eest ja ootame veel. Ilmub.

P. R. — Tartus: „Muljed Petserimaa metsadest“ ilmub kas aasta lõpul või uue aasta algul.